

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Gromovon koulun lapset iloitsevat saamistaan talviurheiluvälineistä. Kiitos kaikille lahjoittajille!

Nro 2/2008

MAALISKUU

SUVANNON SEUTU nro 2/2008:

- * Turkkisen turinat: Kirjojen kertomaa, sivu 4
- * Opintokerho käynnistyy, s. 5
- * Talviurheiluvälineet otettii ilolla vastaan, s. 6
- * Päiväkivi löytyi sitkeiden etsintöjen jälkeen, s. 7
- * Kannattaako käydä Sakkolassa vuonna 2008? s. 8-9
- * Kannaksen koluaja odottaa jo kesää, s. 10-11
- * Taipaleenjoen silta herätti keskustelun, s. 12-13
- * Kalevalan ja karjalaisuuden päivänä, s. 14
- * Metsäpirttiä esiteltiin Karjalatalolla, s. 15
- * Havaintoja Metsäpirtistä 1942, s. 16
- * Metsäpirttijärjestöjen toimikunta, kesän matkat, s. 17
- * Moska lottana Saaroisissa, s. 18
- * Vanhaa ja uutta virpomisperinnettä, s. 20-21
- * Virkin virkkeet: kaikki ei ole kuin silloin ennen, s. 22
- * Mikä ihmeen mämmikoura? s. 23
- * Lenno Lehmusvuori, monen alan taitaja, s. 24-25
- * Vuosia täyttäneitä ja poisnukkuneita, s. 26-29

**SEURAAVA LEHTI ilmestyy toukokuussa ennen äitienpäivää
Aineistot toimitukseen viimeistään 25.4. mennessä.**

Kokouskutsu

Sukuseura Vilakkalan Eevat

sukukokous Orivedellä
toukokuun 25. päivänä 2008.
Ohjelma: jumalanpalvelus klo 10,
kunniakäynti Karjalan muistomerkillä,
ruokailu ja kokous Palvelutalolla
(Särkämäentie 10) sekä kyykän
näytösottelu kokouksen jälkeen.

Ilmoittautumiset ruokailijamäärän
selvittämiseksi, puh. 0400-798428
tai sähköpostilla
pekka.kajarinne@elisanet.fi
viimeistään 18.5.2008 mennessä.

Sakkola-Museo avoinna

Kuokkalan Museoraitilla
Lempäälässä
syys- ja talvikauden VAIN
ENNAKKOTILAUKSESTA.
Tiedustelut Antti Hynnä
p. 040 849 0048
Hannu Turkkinen
p.040 581 4398

Tampereella tavataan 13.-15.6.2008

Karjalaisseurojen Tampereen odottaa kesäjuhille runsasta osanottoa. Perinteistä tapaa noudattaen juhلامarssi sunnuntaina lähtee liikkeelle Pyynikin urheilukentältä Hämeenkatua pitkin Ratinan stadionille. Näin on karjalais-ten juhlissa Tampereella marssittu 40-luvulta lähtien.

Kesäjuhlien seminaarissa 13.6.08 aiheena on ”Sodan viulut maksoivat Rautakourat ja pumpulitehtaan tytöt”. Sotakorvauksien toimittaminen nosti osaltaan Suomen metalliteollisuuden ja trikooteollisuuden nousuun. Tampere ja koko Pirkanmaa oli sotakorvausteollisuuden keskeisimpiä tuotantoalueita Suomessa. Seminaari huipentuu museokeskus Vapriikissa esillä olevaan sotakorvausteollisuutta esittelevään näyttelyyn.

Avaisjuhlissa Tampere-Areenalla esiintyvät Pinsiön pelimannit, Kangaslan kansantanssijat, Nuoret Moranderin veljekset jne.. Avajaisjuhla päättyy Nokian työväen mieskuoron esitykseen.

Avajaispäivän illanvietossa tahdit takaa Korsuorkesteri. Tanssit ovat Tampere-Areenalla lähellä jäähallia.

Samaan ajankohtaan karjalais-ten kesäjuhlien kanssa sattuu myös Jukolan viesti ja Kokoomuksen puoluekokous, jotka myös ovat Tampereella. Hotellivaraukset on syytä tehdä ajoissa. Hotellivaraukset hoitaa Lomalinja puh. 03 31403310. Majoituspaikkoja on vielä vapaana. Osa juhliin saapujista joudutaan ohjaamaan lähikuntiin.

Tervetuloa!

”Takuulla”
sanoi Tampereen Flikka
– Moro tuutha siekii

Tuomo Nenonen
Karjalaisseurojen
Tampereen piirin
puheenjohtaja

PAUKUN PALSTA

Johtajat vaihtuvat

Venäjän presidentinvaaleissa presidentti Vladimir Vladimirovits Putinin suosikki Dmitri Anatoljevits Medvedev sai suuren äänten enemmistön ja valittiin Venäjän presidentiksi seuraavaksi nelivuotiskaudeksi.

Länsimaissa moitittiin Venäjän vaaleja epärehellisiksi ja varsinkin vaalikampanjaa pidettiin puolueellisena. Ehkä näin olikin, mutta tuliko ehdokkaista paras mies valituksi? Olisiko äärikansallinen Vladimir Volfovits Zirinovski tai kommunistipuolueen ehdokas Gennadi Andrejevits Zjuganov ollut parempi vaihtoehto?

Venäjän uusi presidentti Medvedev

on Putinin tapaan Pietarin poikia ja suomalaisille politiikoille tuttu mies. Venäjän politiikassa ei siis tapahtune suuriakaan muutoksia ainakaan ensimmäisten kuukausien aikana. Yksi hankala puoli Venäjän uudessa presidentissä on se, että meidän suomalaisten kieli ei oikein tahdo taipua lausumaan hänen nimeään oikein. Niinpä olenkin kutsunut häntä jo alusta pitäen Dima Karhuksi, koska hänen nimensä suomennettuna tarkoittaa karhua.

Myös Käkisalmen alueella on tapahtunut johtajavaihdoksia talven aikana. Käkisalmen läänin maaherrana toiminut Sergei Vasilijevits Jahnjuk siirtyi korkeampi-arvoisiin tehtäviin Pietariin ja Moskovaan.

Hänen tilalleen on nimitetty Sakkolan kirkolla toimivan Gromovon Puna-armeijan sovhoosin johtaja Sergei Vladimirovits Dorosuk. Varajohtajan Svetlana Leonidovna Potapovan tilalle on tullut Alla Viktorovna Kotova. Käkisalmen kaupunginjohtajakin on vaihtunut. Vladimir Leonidovits Pozdjakovin tilalle on nimitetty Juri Vladimirovits Kuvikov. Muiden Käkisalmen alueen ystävyyskuntiemme johtajat ovat pyyneet ennallaan.

Käkisalmen uusi johtaja on meille Sak-

kola-Säätiössä toimiville valitettavasti tuntematon henkilö. Emme ole olleet hänen kanssaan missään tekemisissä, koska sovhoosin kanssa ei ole ollut asioita hoidettavana. Käkisalmlaisen paikallislehden kuvasta päätellen hän on nuorehko mies ja vaikuttaa hyvän-
tahtoisen näköiseltä. Sekin on hyvä asia, että Käkisalmen läänin uudella maaherralla on Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan alueen paikallistuntemusta.

Venäjällä johtajavaihdos tarkoittaa sitä, että asioissa hänen kanssaan lähdetään lähes puhtaalta pöydältä. Entisen johtajan kanssa sovitut asiat pitää yleensä sopia uuden johtajan kanssa uudelleen. Venäjällä henkilökohtaiset suhteet ovat tärkeitä, jotta asiat saadaan luistamaan. Niinpä myös Käkisalmen läänin ja kaupungin uusi johto on kutsuttu vieraaksemme, kun toukokuun alussa lähdemme Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen toimihenkilöiden kanssa tutustumaan Sakkolaan ja Vuokselaan.

Hannu J. Pauku

Sakkola-Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5, 32210 LOIMAA

GSM 0500-741296

hannu.pauku@punkalaidun.fi

Lieneeköhän Petäjäjärven eli Petroskogen johtajatar Tamara Vasiljevna Komrakov jo vaihtanut uuden presidentin kuvan työhuoneensa seinälle?

Vuokselan eli Romaskin johtaja Sergei Vladimirovitsh Tankov (oik.) esiteli vaalien banderollia.

TURKKISEN TURINAT

Kirjojen kertomaa

Syksyn ja olemattoman talven myötä olen lukenut sakkolalaista ja sitä sivuaavaa kirjallisuutta.

Luonnollisesti Haparaisten kyläkirjaan liittyvät aiheet ovat kiinnostaneet eniten, mutta muutakin olen ehtinyt tutkailla.

Tuorein, komea teos on *Maire Saarisen* kokoama *Vaskelan vanhat runot*. Se on kunnianosoitus kalevalaisuudelle ja ortodoksisuudelle vanhan Sakkolan, sittemmin Metsäpirtin Vaskelan kylän alueelta ja elämästä kertoen. Yli tuhat runoa ja 63 runonlaulajan taustat selviävät tästä mestariteoksesta.

Muutama olen kerinnyt tutustumaan ja paria laulaa jorissut nuorimmalle vunkalle, toisella vuodella olevalle Danielille silloin, kun mie äijä olen pien-tä päiväunille uuvuttanut.

Selaillen olen esimerkiksi runosta 1040 saanut hyviä parannuskeinolia käyttööni. Vaskelalaisilla voimasanoilla ilmaisten: Voi torkane tokkii! Saattaa-

pa vaimo pian vääntää sen ”Voi Turkkine tokkii...” Vaan velipojalle voin rallatella tästälähin: Antti a, apataa, apalisko allisko apsahtaa.

Toiselta reunalta vanhaa Sakkolaa eli Vuokselasta on *Sotiemme Vuoksela* -teos. *Taisto Virkki, Pentti Ruohotie* ja muu tiimi on kerännyt ja toimittanut sotiemme ajan Vuokselasta kertovan tiivistekstisen ja monipuolisen teoksen. Itsenäisyyden juhluvuonna valmistunut teos on kunnian-

osoitus vuokselaistille itsenäisyytemme puolustajille niin sotureille, lotille kuin kotijoukoille

sekä evakkotaipaleen taittajille. Arvo-kas testamentti tämän päivän matkajille ja tuleville sukupolville.

Vieraillessamme neuvottelumatalla entisen Sakkolan kirkonkylän, nykyisen Gromovon, alueella, saimme kunnanjohtajatar *Ludmila Ivanovalta* teoksen *Karelskij pereseek* -nimisen teoksen osa 4, joka kertoo Raudusta, Sakkolasta ja Vuokselasta venäjäksi.

Teos sisältää kuvia, karttoja ja tekstiä niin itsenäisen Suomen ajoilta kuin nykypäivästä näillä alueilla. Kartta on varustettu suomenkielisillä nimillä ja onpa uusi vaakunammekin kuvattuna kirjan sivulla mustavalkoisena. Valittavasti venäjän kielen taitoni ei riitä tekstien kääntämiseen, mutta taitavam-

pien kertomana on selvinnyt tämän kirjan olevan melko totuudenmukainen

sotia edeltäviltä vuosilta ja sota-ajan kuvauksissa. Haparaisten alueelta kerrotaan Purpuasta, Haparaista ja Keljasta, Kekkilänniemen linnoituksesta, lotista ja martoista. Löytyy tarinaa Sussu-Jussistakin. Keljan taistelun kuluista ja kaatuneitten määrästä sekä suomalaisten saamista sotasaaliista on totuudenmukaiset tiedot. Näin nykyvenäläiset saavat äidinkielellään oikeata tietoa ja tajuavat paremmin evakoiden ja heidän jälkeläistensä vierailut entisillä kotiseuduillaan. Toivottavasti saamme pystyttää Keljan Runteenmäkeen sankarivainajien muistomerkin yhteisymmärryksessä.

Venäjäksi voisi kääntää muutakin kirjallisuuttamme tuolta Keljan taistelun ajalta. *Paavo Susitaipaleen Karjalainen pataljoona talvisodassa* ja *Kimmo Sorkon Suvannon salpa* antaisivat omat viestinsä noista vainojen vuosista puhumattakaan *Urho Kähösen* kuvauksesta *Voittamattomat pataljoonat Taipaleen talvisota*.

Jätetäänpä nyt nuo Sakkolan kunnan päivät rauhaan. Asevoiminhan ei Sakkolaa vihollinen vallannut sotien aikana, vaan Suvannon linja ja sen uhrautuvat puolustajat pitivät pintansa. Näinhän oltermannimme Yrjö Raaska asian ilmaisi viime kesänä Sakkolan muistopuistossa seppelettä laskiesaan.

Toisenlaisia tunnelmia loihti ajatuksiini naapurista Leppäsen Airalta, omaa sukua Nuora Haparaista, lainaamani kirja *Kirjeeni Sinulle*.

Sen on kirjoittanut *Martti Tenkanen*, joka asui Pyhäjärven puolella aivan Sakkolan pitäjän rajan tuntumassa. Hän niin kuin naapurinsa asioivat ja kävivät kirkossa Sakkolan puolella. Tenkanen käyttää kirjassaan Sakkola nimeä. Nuoruuttaan, harrastuksiaan, rakastumistaan ja uskonkilvoitteluaan hän kuvaa tajunnanvirtauksensa avulla. Samalla hän kuvailee sakkolalaista elämää laajemminkin kokemustensa ja sukulaissuusiensa kautta niin, että omissakin ajatuksissani kuljin isäni syntymäseuduilla. Toki olen siellä monesti jo vierailut, mutta Tenkasen kuvaukset elä-

Ludmila Ivanova lahjoitti säätiölle Karelskij pereseek -nimisen teoksen osa 4, joka kertoo Raudusta, Sakkolasta ja Vuokselasta venäjäksi.

vöittivät kokemuksiani kauniista kannakselaismaisemasta ja elämänmenosta itsenäisyyden alkuvuosilta.

Varmaan on oma osansa kirjasta löytyneellä valokuvalla, jossa isäni Viljo on mukana. Toivottavasti yhytän jostain antikvariaatista tuon kirjan omaan hyllyyni muun sakkolalaistaustaisen kirjallisuuden täydennykseksi.

Muutamana iltana olen selaillut runokirjaa *Sykkeitä*. Runot on kirjoittanut vuonna 1901 Sakkolassa syntynyt *Hilma Helena Alho* ja ne on koonnut Hilman kuoleman jälkeen miehensä *Lauri Alho* vuonna 1969 Vancouverissa Kanadassa. Hän halusi näin kiittää puolisoaan heidän yli 45 vuotta kestäneestä avioliitostaan.

Hannu Viljonpoika Turkkinen
potretissa Igoran laskettelu-
keskuksessa Raudussa

Lähetän kaikille Suvannon Seudun lukijoille pääsiäisentoivotukset oheisten Hilma Alhon runonsäkeiden myötä:

Kotiliesi

*Sadekuuro helisten,
ikkunaasi lyö.
Ruuskii illan tuuli,
pimeä on yö.*

*Yksinäisen kulkijan,
kotiin polku vie.
Määränpäässä lämpöinen,
kotiliesi lie.*

*Kohentelen hiillostani,
hämärässä näin.
Lämmittele lähelläni,
oma ystäväin.*

SAKKOLA-JUHLA ESPOON LEPPÄVAARASSA 10.8.2008

”Siitä Pärssisen isäntä laittoi keitot kiehumahan, kattilat kamuamahan, riehtilät remuamahan.

Leipoi siitä leivät suuret, suuret talkkunat taputti hyvän rahvahan varaksi, joukon suuren syötäväksi Espoon pitkissä pioissa, SAKKOLAN juhlaväelle...”

sunnuntaina 10.8.2008 n. klo 11-17 Espoon Leppävaarassa.

Päiväjuhla perinteisine ohjelmineen Leppävaaran liikuntahallissa, ruokailu Leppävaaran lukion ruokasalissa.

Juhlasta ilmoitetaan kevään ja kesän kuluessa jäsenkirjeissä, Suvannon Seudussa ja Karjala-lehdessä.

Tervetuloa Sakkola-juhlaan
Sakkola-Seura ry.

Opintokerho käynnistymässä – tule mukaan

Oheisessa kuvassa on Sakkolan tyttöjä koolla Marja Laihon kotona Halikossa: Raili Leino, Marja Laiho o.s. Koiranen, Ritva Viskari, Mirja Auranen, Aune Kinnunen ja Annikki Hammond.

– Olemme perustamassa opintokerhoa ja toivoisimme Salon seudulta Sakkolassa syntyneitä tai heidän jälkeläi-

siään ottamaan yhteyttä, vinkkaa Marja Laiho.

– Tule mukaan muistelemaan ja tekemään sakkolalaisia ruokia, käsitöitä – tai muuten vain tarinoimaan.

Kevätterveisin, yhteydenotot:

Marja Laiho
puh. 02-736 64509

Liikuntasaliin kertyi röykkiöittäin talviurheiluvälineitä, jotka koululaiset ottivat hymyssä suin vastaan.

Hautausmaan ympäristö oli talvisessa asussaan kohtalaisen siisti. Suunnitteilla on jyrkää aitausta muistomerkin ympärille.

Talviurheiluvälineet otettiin ilolla vastaan

Kunnanjohtaja Ludmila Ivanova oli opettajien ja oppilaiden mukana auttamassa tavarakuorman purkamisessa.

Sakkola-Säätiön edustajien talvinen vierailu Karjalaan toi runsaasti iloa Gromovon eli Sakkolan entisen kirkonkylän koululaisille.

Suomalaiset ystävät olivat keränneet kymmenittäin suksipareja, monoja, luisimia, jääkiekkomailoja ynnä muuta tarviurheilutavaraa ja vaatetta koululaisille lahjaksi, vietiinpähän yksi ompelukonekin koululle ynnä muuta tavaraa.

Koulun uusi johtajaopettaja, Tarelkinoin I.M., kunnanjohtaja Ludmila Ivanova ja koko kouluväki lähettivät suuret kiitokset kaikille tavarahan lahjoittajille!

Iso kiitos olivat hymyilevät lapset, jotka juoksujalkaa kiikuttivat tuomiset koulun liikuntasaliin.

Vierailulla nostettiin edelleen esiin toive Keljan taistelujen muistopatsaasta, joka toivotaan voitavan pystyttää vuonna 2009. Samoin käytiin jatkoneuvotteluja kirkkomaan patsaan aitaamisesta kivipylväin ja rautaketjuin.

Lisäksi säätiön puheenjohtajat Hannu J. Paukku ja Hannu Turkinen ojesivat kutsuja kuntajohtajille toukokuusta tapaamista varten.

Marjo Ristilä-Toikka

Gromovon koulun johtajatar yllättyi runsaista tuliaisista niin, että halusi tarjota lasilliset kuohuvaa. Juomanlaskijaksi pääsi Mauno Tavast, vas. Hannu J. Paukku ja oik. Hannu Turkinen.

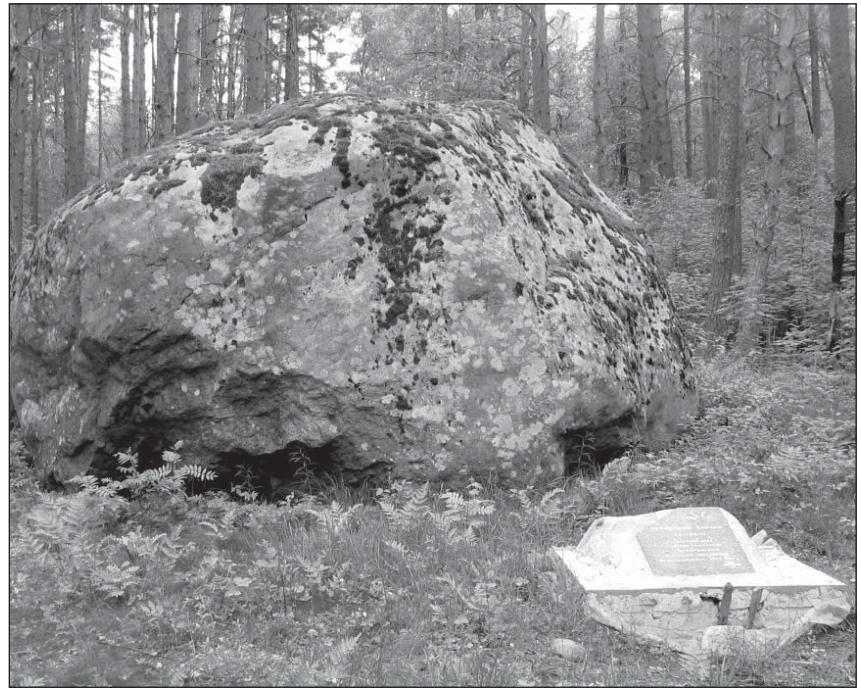
Päiväkivi löytyi sitkeiden etsintöjen jälkeen

Taisto Virkki pyysi viime syksyn Suvannon Seudussa 6/2007 tietoja Päiväkivestä. Eero Kukkon Vennäinvalkjärvelt antaa tässä vastausta.

Päiväkivi on vanha muinaisen Pähkinäsaaren rauhan rajakivi Noisniemen ja Päiväkivenkylän rajalla. Kivi oli kooltaan hyvin mahtava, pituus 6,75 metriä, leveys 5 metriä ja korkeus noin 3,59 metriä. Tällainen kivenjärkele sattui olemaan juuri sopivalla kohdalla suunnitellulla ensimmäisellä idän ja lännen välisellä rajalinjalla. Kivi oli sopivasti Vuoksen pohjoispuolella, josta raja jatkui luoteeseen aina Oulun seudulle asti. Etelästä raja kulki Saijanjokea Siestarjoen alkulähteille ja edelleen Suomenlahden pohjukan yli Kronstatin saaren eteläpäähän.

Päiväkivi oli nimeltään Aurinkokivi ja kylä Aurinkokylä vuoden 1323 rauhan-sopimuksen asiakirjassa. Novgorodin suurruhtinas Juri Dolgorukii ja Ruotsin kuninkaan Birgerin edustajana Viipurinlinnan päällikkö Pietari Joninpoika vahvistivat allekirjoituksillaan rajalinjan kulkusuunnan. Lopullinen ratifiointi tapahtui ristiä suutelemalla. Olikohan seremonian paikkana mahdollisesti Kuninkaanristi kylä? Tutkimisen paikka.

Päiväkivenä kivi ja kylän nimi esiintyi ensi kerran vuoden 1415 raja-asiakirjoissa. Olisiko ihan väärin ajateltu, että kyseinen vuosisata olisi karjalan heimon synnyinaikoja. Ajatus tulee karjalan murteesta. Ainakaa meil Vennäinvalkjärvel ei aurinko paistan millokaa,

aamu nous Suvannolt, illal lasseutui Vuoksela ja Räisälä välist. 1600-luvulta on historiakirjoissa tieto, että venäläiset käänsivät kiven alassuun ja pyörittivät Vuokseen.

1950-luvulla oli Suomessa varma tieto, että Päiväkiveä ei enää ole olemassa, vaan se on louhittu rakennuskiviksi. Tämä viimeinen tieto herätti minussa epäilevän Tuomaan. Tein päätöksen, että silloin kun on mahdollista päästä Karjalankannakselle ensimmäisten matkojen yksi kohde on käydä katsomassa, onko Päiväkivi todella tuhouttu. 1980-luvun loppupuolella haaveeni toteutui, mutta ei ihan suitsait yksinkertaisesti.

Ensimmäinen matka, ensimmäinen yritys ei onnistunut. Länsiauto oli aivan liian matala Päiväkiventielle. Muutamaa kilometriä ennen päämäärää oli käännäyttävä takaisin.

Toisella matkalla seuraavana keväänä päätin vuokrata veneen hotelli Lo-sevosta. Muuten hyvä idea, mutta oli kalojen kutuaika eli ei saanut kolmeen viikkoon ajella moottoriveneellä Vuoksella.

Kolmannelle matkalle lähdimme nuorimman poikani Jarin kanssa varman päälle matkaan varustettuna nelivetoautolla, moottorisahalla ja lapioilla. Kivi löytyi, tosin pienen jännityksen jälkeen. Kun kävelimme Päiväkylän lehdossa kivelle päin, eteemme sattui jäännökset

Vuoden 1323 rauhankivi, etualalla venäläisten valama laatta. Kuvat: Taisto Virkki.

suuresta kivistä, joka ilmeisesti oli räjäytetty rakennuskiviksi. Onneksi lähitöllä näkyi toinen mahtava kivenjärkele. Tälle kivelle tuuli oli kaatanut suuren karjalankoivun. Koivun mahtava oksisto peitti koko kiven päällisen, mutta niet prolema. Jari kiipesi moottorisahan kanssa kivelle, karsi oksat ja voimme todeta vanhoja rajamerkkejä. Olimme löytäneet Päiväkiven!

Muutaman vuoden kuluttua tapasin eläkkeellä olevan Pietarin yliopiston professorin ja kerroin hänelle harrastuksestani ja löydöstäni. Hän oli todella yllätynyt ja pyysi, voisinko merkitä hänen karttaansa kiven paikan. Näin tietysti tein. professori Vladimir Mihailovitsin toimesta Päiväkivi sai viereensä hiotun pienen kiven, jonka venäjänkielisessä tekstissä todetaan, että tässä on Päiväkivi.

Eero Kukko

Kannattaako käydä Sakkolassa vuonna 2008?

Tietysti kannattaa! Monta asiaa selviää kun näkee paikat omin silmin. Asioita voi selvittää lukemalla ja kuuntelemalla tarinoita, mutta paikan päällä käyminen auttaa eläytymään. Mukaan tulee tunne. Ymmärtää, millaisen elinkeino- ja luontoympäristön evakkoon joutuneet menettivät. Näkee myös, miten nykyisen Suvannonseudun asukkaat elävät. En ole itse sakkolalainen, mutta sakkolalaisuus taitaa olla tarttuvaa sorttia. Kun olen asunut Lempäälässä nyt 27 vuotta, sitä on minuunkin tarttunut sen verran, että lähdin pienessä ryhmässä käymään Suvannonseudulla helmikuussa tänä vuonna (2008).

Mauno Tavast ja muut suomalaisvieraat pääsivät maistamaan metsästystä harastavan Raudun kunnanjohtaja Aleksander Sokolovin (vas.) tarjoamaa omatekoista hirvi-villisika lihahyytelöä.

On siis helmikuun loppu vuonna 2008. Sakkolassa, jonka aluetta viimeisiä viikkojaan isännöi vielä Vladimir Putin, ei asu enää yhtään sakkolalaista. Kaikki muuttivat pois sieltä 63 vuotta sitten. Historia heitti heidät uusiin oloihin. Heidä oli noin 6300 vuonna 1939. Nyt siellä asuu Putinin alamaissa vain gromovolaista, joita on noin 1000 henkeä. Heidätkin historia tempaisi irti 1940-luvulla jostain päin laajaa Venäjää ja paiskasi tänne, tyhjään maahan, aloittamaan elämää alusta. Ei ollut helppoa heilläkään.

Sakkolalaiset asetettiin uusille sijoille, monet Lempäälään, toiset Vesilahteen, Punkalaitumelle ja lähikuntiin. Täällä heidän on täytynyt löytää elämälle uusi alku. On se löytynytkin ja hyvin on mennyt – ainakin näyttää siltä, sillä esimerkiksi tänään luin Lempäälän paikallislehdestä ison artikkelin Kallosten rakennustarvikeyhtiöstä Lauta Oy:stä. Lisäksi hakematta tulee mieleen muutama Nuora-niminen, työllään menestynyt yrittäjä. Kuinka monta kertaa onkaan viimeisen kymmenen vuoden aikana paikallislehdessä mainittu Kuisman suvun nimi erilaisissa ansiokkaissa yhteyksissä.

Aika harvat suomalaiset asuvat 63-vuotiaana enää syntymäkunnassaan, ja

harvat liikkuvat vielä ikäihmisinäkin päivittäin lapsuuden kasvuympäristössään. Sakkolalaisille ei annettu tätä mahdollisuutta. Historia järjesti heille jonkinlaisen kaksoiskansalaisuuden vaikka käteen jäi vain yhden maan passi. Kun he ajattelivat sodan jälkeen kotimaisemiaan, mieleen tuli kaksi kuvaa: toisessa tuttuja mäkiä, pihvoja ja järviä Vuoksen suupuolelta, Suvannon seudulta ja Laatokan ääreltä. Toisessa kuvassa hämäläinen maisema, jonka näki, kun katsoi ulos lempääläisen kodin ikkunasta.

Puhutaan Karjalasta ”luovutettuna alueena”, mutta Karjalassa syntyneillä ei ollut koko loppuelämänsä aikana mahdollisuutta ”luopua” muistiin talentuneista tutuista kotipaikoista – eikä ollut haluakaan.

Ja mikä ikävintä: kotipaikkoja ei voinut sodan päätyttyä pitkään aikaan mennä katsomaan. Ei voinut kiivetä tuuille kiville tai pihapuihin eikä soutaa tutulla järvellä. Kun sitten aikanaan avautui mahdollisuus ”kotimatkoihin”, siellä myös alettiin käydä. Oli niitäkin, jotka eivät kuitenkaan halunneet käydä kotipaikoilla.

Mukaan lähti myös toisen polven sakkolalaisia, jotka olivat vain kuulleet Sakkolasta. Näillä matkoilla vanhemmilta kuullut tarinat alkoivat muuttua konkreettisiksi – ”sana alkoi muuttua lihaksi”. Jos kerrankin on nähnyt Suvantojärven, Kiviniemen kosken tai Haparaisten peltoaukeat, jää niistä pysyvä muistijälki, johon voi ripustaa lisää vanhempien tarinoita entisestä elämästä Karjalassa.

Kuka sakkolalainen kävi ensimmäisenä katsomassa kotiseutua sodan jälkeen ja minä vuonna? Tapaus on varmaan kirjattu ylös ja julkaistu jossain, ehkä Suvannon Seutu -lehdessä. Olisi kiintoisaa tietää asia. Ne olivat niitä jännittäviä retkiä, kun palkattiin venäläinen taksi viemään suomalaisia ulkomaalaisilta suljetulle alueelle.

Kannattiko käydä Sakkolassa? Monen mielestä kyllä, sillä on ollut hauskaa nähdä onko kotitalo vielä pystyssä ja yhä asuttuna. Jos ei löytynyt kuin kiviset portaat tai kaivo, oli se tieto sekin. Ei turhia haikaile. Mennyt mikä mennyt.

Sakkolassa käynnin jälkeen toisen

polven sakkolalainen katselee ja muistelee vanhempiaan ja esivanhempiaan hieman eri tavalla, ymmärtävämmin. Voi nähdä itsensäkin uudessa valossa: Jos vanhemmat eivät olisi Karjalasta lähteneet, olisi omakin elämä soljunut eri laila.

Kun on käynyt itänaapurin jollain paikkakunnalla Neuvostoliiton tai nyky-Venäjän aikaan, on nähnyt hieman apean, nukkavierun, rappeutuvan, harmaan, köyhänolaisen nykyasutuksen ja huonokuntoiset maantiet. Mielessä vilahtaa tuolloin, että ei evakkoon joutuneille ehkä käynytäkään ihan hullusti, kun asuvat nykyisessä Suomessa. Evoluutiota tutkittaessa on päädytty väittämään, että katastrofit vauhdittavat kehitystä ja antavat sille uuden suunnan. Evakkoon joutuminen oli henkilökohmainen katastrofi, jota kukaan ei nykyäänkään odota itselle tapahtuvan, mutta se muutti pakolla sekä karjalaisten että muun Suomen elämää nopeammin kuin muutoin olisi tapahtunut.

Nyky-Venäjän huonot tieolot ovat venäläisiäkin harmittava asia maan johtajia myöten. Raudussa asuva inkeriläinen Toivo Laidinen kertoi, että kun Vladimir Putin tulee Raudussa sijaitsevaan Igoran luksus-laskettelu- ja viihdytyskeskukseen, hän saapuu vieraineen helikopterilla, koska ei kehtaa näyttää huonokuntoista, 50 km mittaista, Pietari-Rautu-tietä. Tietysti helikopteriin voi olla joku muukin syy, mutta tämä oli Toivon selitys.

Nostalgiamatkalla saa aina lisävaloa siitä, miten naapurimaassa eletään. Venäjän maaseutu – Suvannon alue sen mukana – koki suuren mullistuksen, kun kolhoosi- ja sovhoositalous romahti ja katosi 1990-luvulla. Tapahtuman raunioittavat vaikutukset näkyvät selvästi liikkueissa missä tahansa entisessä Neuvostoliitossa. On masentavaa nähdä suuret navetat tyhjillään, ikkunat rikki ja laajat pellot viljelemättä. Tunnen selvää myötätuntoa siellä asuvia uussakkolalaisia ja muita venäläisiä kohtaan. Heillä ei ollut helppoa tavarapulan vai-vaamassa Neuvostoliitossa ja sosialis-timaan määräysten alaisena. Ja jos vaikka elämä olikin vakaissa uomissa sovhoosin työntekijänä, saattoi Neuvostoliiton hajoaminen heidät uudenlaiseen vaikeaan tilanteeseen. Mistä työtä ja toimeentuloa suurtilojen lakattua olemasta? Ihmettelen, ketä sovhoosi-

kylien ränsistyvissä puutaloissa ja kerrostaloissa vielä asuu. Matkatoverini Hannu Turkkinen luonnehti nykyistä Haparaisten kylää: ”Siellä asuu babushkoja, diedushkoja ja vunukoita – mummoja, vaareja ja lapsenlapsia. Työikäinen aikuisväki on muuttanut työn perässä maalikyliin ja kaupunkiin. Kyllät heräävät eloon kesäisin. Talvella nykyisen Sakkolan (Gromovo) naapurikunnan Raudun (Sosnovo) väkiluku on noin 6000 asukasta mutta kesällä, kunnanjohtaja Aleksander Sokolovin mukaan, 60 000 (?). Tyhjän näköiset talot ovat muuttuneet datsoiksi, kesäasunnoiksi ja vanhojen talojen lomaan on rakennettu upouusia, muureilla tai vankeilla aidoilla ympäröityjä palatseja. Entisessä Lapinlahden kylässä, Suvantojärven etelärannalla rakennetaan todellista linnaa muureineen ja vallihautoineen.

Kannattaa käydä toteamassa, että siellä se Sakkola odottaa suomalaisia tulijoita. Sodan jälkeisinä vuosina on ajoittain puhuttu Karjalan palauttamisesta, ostamisesta ja vuokraamisesta.

”Lähtisit sie sinne viel takasi, jos se olisi mahdollista?”

”Kyl mie ainakii lähtisin!” vastaa yksi. Siihen toinen vastaa:

”Älä sie hulluja haasta! Mie en lähtis vaik mitä maksettais.”

On Karjalaan muutettu ennenkin muualta Suomesta, vaikka mitään siteitä ei sinne ennestään ollutkaan. Luin juuri Vuoksen rannoilta kotoisin olleen Bertta Leppälän, o.s. Pykälän (1891-1966) muisteluksia. Hän oli mm. kansanedustajana 1917-20 kuten myös hänen isänsä Kaarlo K. Pykäle. Isä oli maatalon poika Nastolasta, Itä-Hämeestä. Hän oli muuttanut Helsinkiin, avioitunut ja oli työssä rakennuksilla. Luettuaan lehdistä, että Kannaksella oli myytävänä maataloja halvalla, hän osti maatilan Vuosalmelta asettui sinne perheineen asumaan. Elettiin 1890-lukua.

Miksi ei sinne muuttaisi joku 2000-luvun suomalainen, jolla on sinne siteitä vaikkapa sukupolvien takaa. Kipinä voisi sytyttää Sakkola-turismiä. Kannattaako lähteä matkaan? Jätän vastuun matkalaiselle; matka voi synnyttää muuttoaajatuksen.

Asuuko Sakkolassa tai sen naapuri-

kunnissa nyt Suomesta muuttaneita? Hannu Turkkinen muisteli kuulleen yhdestä henkilöstä. Joukko suomalaisia maatalousyrittäjiä aloitti 1990-luvulla toimintaa Karjalassa, mutta menestystarinoita näistä kokeiluista ei tietääkseni tullut. Mikään ei kuitenkaan nykyään estä muuttoa Venäjälle. Kyse on vain toimeentulosta ja selviämisestä. Suomalaisten eläkeläisten rahat riittävät itänaapurissa paljon leveämpään elämiseen kuin Suomessa. Sakkolan kirkonkylän koululla johtajaopettaja kertoi matkallamme helmikuussa 2008, että uraansa aloittavan opettajan kuukausipalkka on noin 300 euroa. Sillä on Venäjällä tultava toimeen. Suomessa kansaneläkkeen perusosa noin 500 euroa. Voisiko harkita muuttoa?

Matkailu avartaa. Joitakin vuosia sitten kävin Käkisalmen linnassa. Ihmettelin hieman muinaisen puolustuslinnan sijaintia: linnoituksen ympärillä virtasi kyllä vettä ja kartassa luki Vuoksi, mutta virta oli varsin vaatimaton. Se ei voinut mitenkään erityisesti estää vihollisen liikkumista. Selitys linnan paikan valintaan selvisi minulle vasta Sakkolan matkalla ja se voisi selvitä siellä muillekin.

Käykää ihmeessä Sakkolassa niin tiedätte maailmasta enemmän.

Mauno Tavast

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva biologian ja maantiedon lehtori Lempäälästä

Laskettelukeskuksesta Raudussa voi ikuistaa itsensä vaikka nallekarhuna.

Rattiin kiinnikasvanut kannaksen koluaja odottaa jo kesää

Vesilahden Liikenteen bussit suuntaavat Karjalan kannakselle jo 12. kesää. Tässä Markku Nuora on kuitenkin tauolla Ideaparkissa, ennen kuin edessä on Lempäälän Kisan kiekkojoukkueen kyytiminen pelireissulle Mikkeliin.

Tuskin paljon valehdellaan, kun sanotaan sakkolalaisjuurisen Markku Nuoran olevan aktiivisimpia Karjalan kannaksen matkaajia ja ryhmävetäjiä. Kuljetusliikeryittäjä on tehnyt Karjalanmatkoja jo alun toistakymmentä vuotta, ja kilometreissä on kierretty hyvinkin maapallo muutamaan kertaan. Nyt on edessä 12. kesäkausi kotiseutumattojen kuljettajana ja opastajana.

– Vuodessa ajan kaikkiaan sellaiset 120 000 – 135 000 kilometriä eri puolille Eurooppaa. Vilkkaimpina kesinä olen ollut enemmän Karjalassa kuin kotona Pirkanmaalla Vesilahdessa, Markku Nuora summaa.

– Joskus 1990-luvun puolivälissä kesä meni niin, että kun iltayöstä tultiin kotiin, niin aamuvaihain lähdettiin ajamaan seuraavaa matkaseuruetta kohti Karjalaa.

Vesilahden Liikenne Ky syntyi vuonna 1996, kun Markku Nuora perusti yrityksen yhtiökumppaninaan Jouko Rintala. Liikkeelle lähdettiin kahden linja-auton hankinnalla: toinen ostettiin liikennöitsijältä Ruovedeltä ja toinen erästä konkurssipesästä.

– Näiden kahden auton voimalla ryhdyttiin tekemään matkoja Karjalaan. Sittemmin tuli aika uudistaa kalustoa – ja kaksi vanhaa bussia myimme Venäjälle. Niitä nähtiin sittemmin Suomessa Vesilahden Liikenteen maalauksin varustettuina, tekemässä venäläisten turistien ostosmatkoja Keskisen Veljesten kaupoille Tuuriin, myhäilee Markku Nuora.

Markku Nuora otti Karjalanmatkojen opastamisen tosissaan, eritoten sukunsa kotikonnuille Sakkolaan. Hän hankki Venäjältä ystävyysuhteita ja paikallistietoa, opastusta venäläisiin tapoihin

ja yhteyksiä alueen asukkaisiin ja vieranomaisiin. Ja mikä ihmeellisintä; ilman kielitaitoa.

– En minä venäjää ole opiskellut, mutta vuosien saatossa olen oppinut ymmärtämään sanoja, ilmeitä ja äänensavyyjä. Ja elekielellä hoidetaan loput!

Pian Karjalaan matkaajien keskuudessa 1990-luvulla kiiri tieto, että on liikennöitsijä, joka koluua bussillaan melkein mihin vaan – hänen kyydissään muita yrittäjiä harvemmin tarvitaan sikäläisiä yksityistakseja, Nuora kun tietää monet reitit itse linja-autoineen.

– No, ainakin Sakkolan alueella tiedän melkein kaikki oikotiet. Ja vähän muuallakin, sanoo Nuora turhankin vaatimattomasti.

– 1990-luvun puolivälissä oli kesiä, että kaikkia toivottuja reissuja ei ehditty ajamaan, sanoo Nuora, joka nykyisin tekee myös eri matkatoimistojen kanssa yhteistyötä.

Vesilahden Liikenteellä on tällä hetkellä yhdeksän auton kalusto: neljä isoa linja-autoa ja viisi vähän pienempää bussia. Monelle saralle suuntautuvien tilausmatkojen ohella yritys ajaa Pirkanmaalla koulukyytejä. Yhtiön palveluksessa on vakituiseen 6-7 henkeä ja tilapäiset kuljettajat päälle.

– Kun lasketaan koko kaluston vuotuinen liikehdintä, niin puhutaan ainakin puolesta miljoonasta kilometristä.

Markku Nuoran perhe on tiivisti mukana työssä – esimerkiksi vaimo Ritva siivoaa bussit reissujen jälkeen ja leipoo matkalaisille makoisat pullat. Poika Jarkko hoitaa tarjouksia ja hinnoittelua, ja muukin suku avittaa tarpeen mukaan. Vastaavasti ”isopomo” Markku Nuora on tarvittaessa muiden apuna.

– Kun on vapaata, niin jeesaan veljeäni Jarmoa traktori- ja kuorma-autohommissa. Hän taas ajaa tarvittaessa

meidän kyytejä, Markku summaa.

Eikö mies sitten millään pysy ratista irti, kun on vapaata? Olitko tien päällä jo ennen Vesilahden Liikenteen perustamista reilut kymmenen vuotta sitten?

– Olin. Olen ajanut Lauttakylä-yhtiöllä linja-autoa 12 vuotta, sen jälkeen taksia kymmenisen vuotta. Sitten syntyi ajatus oman yrityksen perustamisesta, jo lamavuosina 1990-luvun alussa.

Linja-autohommiin yhtiökumppanit Markku Nuora ja Jouko Rintala ryhtyivät kuitenkin vasta vuonna 1996. Työsarkana tilausajojen lisäksi on koulukuljetuksia Pirkanmaalla.

– Markun firmalle käy kaikki – ruumiin kulttuurista henkiseen, kiittelee Markku Nuoran kanssa muun muassa Karjalanmatkoja, pohjoismaisia yhteistyömatkoja ja teatterimatkoja järjestänyt Hannu Turkinen. – Markku myös tuntee protokollan ja osaa sujuvasti ra-

jamuodollisuudet, mikä sekin on tärkeää.

– Ja auto kulkee eteen ja taakse; joskus on pakitettukin kilometrikaupalla. Kerran on ajettu pitkospuistikin pitkin, mutta aina on edetty, Turkinen kehuu.

Yksi Vesilahden Liikenteen tämänvuotinen urakka on kuljettaa jääkiekkjoukkue Lempäälän Kisan Suomen mestaruussarjassa eli Mestiksessä pelaavaa joukkuetta. Kuljettajana pelireissuilla on yleensä Markku Nuora – kolmen jääkiekkoa harrastaneen pojan isä. Perheen nuorimmainen Arto Nuora on myös LeKi:n kirjoilla.

Kuljettaja Markulle on seuran valmentaja Juha Juujärvi antanut jo velhon maineen: Markku kun on useamman kerran kertonut pelien lopputuloksen jo turnausmatkalle lähettäessä.

– No, ainahan sitä voi veikata lopputulosta, kommentoi ennustaja itse.

Maistuuko makkara? Aiemmin Markku Nuora varusti matkaan koivuklapuja, mutta nyt autossa on varta varten kehitetty nestekaasulla toimiva retkigrilli, jolla on paistettu lukemattomat makkarat matkaajille. Ja tokihan kenttäkahvitkin aina saadaan, ja tarvittaessa vaikka hernesopat.

Vapunpäivänä 58 vuotta täyttävä Markku Nuora viettää juhliaan – kas kummaa – kuljettajana kohti Karjalan kannasta. Silloin matkassa ovat Suvannon seudun säätiöiden edustajat, ja tuskinpa he asiantuntevampaa kuljettajaa voisivat reissulleen saada.

Markulta voisi vielä kysyä, millaiset hermot kymmenien ja satojen erilaisten matkalaisryhmien sompaamisessa pitää olla?

– Sitten kun menee hermot, on paras lopettaa nämä hommat, kiittää Markku, jolla on takaraivossa myös melkoinen vitsivarasto väen viihdyttämiseksi.

Kuljettamisen ja opastuksen lisäksi on osattava myös huoltaa kalustoa ja tarvittaessa tehdä pikkuremonttia vaikka tien päällä.

Tuleva kesä on taas täynnä matkoja. Joskus on kuulunut huhuja, että kannaksen superkonkari lopettaa nämä hommat? Et kai sentään?

– No, jatkajaa töille ei ole vielä virallisesti löytynyt, joten ensi kesänä retkeillään taas, lupaa Nuora.

Ja Karjala kutsuu tulevaisuudessakin.

– Karjalaan mennään! Kun en ole enää ajamassa reissuja, niin turistina ainakin haluan olla mukana.

Marjo Ristilä-Toikka

Taipaleenjoen silta herätti keskustelun

Taipaleenjoen silta on virittänyt lukijoiden keskuudessa vilkkaan keskustelun. Viime lehdessä oli oikaisu, ettei Taipaleenjoen yli ole koskaan ollut siltaa. Toinen tarkkaavainen ja muistava lukija soitti ja kertoi, että kyllä siellä silta on ollut. Neuvostojoukot rakensivat rautasilan välirauhan aikana. Jatkosodan edetessä he räjäyttivät sen.

Suomalaiset rakensivat uuden puisen sillan samaan paikkaan, entisen lossin väylän kohtaan 1941-42. Tämän sillan päässä oli siltavartio. Siviilit pääsivät yli vain jos heillä oli oleskelulupa alueella. Tämä silta räjäytettiin 1944.

Saaroisiin mentäessä ei siviileillä ollut asiaa Viisjoen yli asiaa syksyllä 1939 tapahtuneen evakuoinnin jälkeen. Sillalla oli jatkuvasti vartija.

Sellainen poikkeus kuitenkin oli, että viihdytysparakille pääsi elokuvia katselemaan, kun ilmoitti menostaan pu-

helinkeskukseen, joka puolestaan ilmoitti nimen siltavahdille.

Metsäpirtin keskustassa Viisjoen yli johtavalla sillalla ei ollut koskaan siltavartiota.

Näin kertoo omakohtaisista kokemuksistaan uskottava lähde, nuorena mylärinä Metsäpirtissä vuonna 1944 toiminut Metsäpirtti Seuran kunniapuheenjohtaja Leo Laulajainen.

Matti Sippola tarttui myös aiheeseen, ja toteaa, että paikalla oli venäläisten sotien välissä rakentama silta. Hänen mukaansa suomalaiset hävittivät sen perääntyessään.

– Viisjoen siltahan sijaitsi aivan myllyn vieressä, jotenka ”Viimeisen myllymatkalaisen” tarkoittama silta on ollut Taipaleenjoen silta, Sippola kirjoittaa.

Hän lähetti myös alla olevan kuvan, jonka taakse isänsä Aimo Sippola on kirjoittanut tekstin: ”Kuvassa venäläis-

ten rakentamasta sillasta Taipaleenjoen yli. Silta rakennettu talvisodan 1940 ja kesäsodan 1941 syksyn välillä”.

Aimo Sippola oli molemmissa sodissa Metsäpirtissä. Puolisonsa Metsäpirtin Raajusta Helmi, omaasukua Paksu.

Terttu Bolmqvist soitti toimitukseen ja muistaa itsekin kulkeneensa Taipaleenjoen sillan yli vuosina 1942 ja -43.

– Kotini oli silloin Lohijoella noin kymmenen kilometrin päässä sillasta. Sitä myöten käytiin kaupassa Metsäpirtissä.

Myös Meeri Koiranen Sakkolasta muistaa, että paikalla oli kiinteä puusilta jatkosodan aikaan takaisin mentäessä.

– Suunnilleen siinä, missä lossi oli ennen sotia.

Matti Sippola löysi isänsä Aimo Sippolan peruja olevan kuvan Taipaleenjoen sillasta.

Talvinen kuva Taipaleenjoen sillasta on Alavuden perinnekammarin/sotaveteraanien nettisivuilla.

Niilo Kiiski on lähettänyt toimitukseen seuraavanlaista tietoa sillasta. Tieto on peräisin Salon seudun sotaveteraanien internetsivuilta, ja löytyy myös osoitteesta http://www.salonseudunsotaveteraanit.fi/paallysaho_erkki.php

”Taipaleenjoen ja Kiviniemen sillat

Palattuumme Metsäpirtistä 13.6. meille jaettiin lisätehtäviä, jotka piti toteuttaa kiireellisesti. Osa komppaniasta rupesi rakentamaan ponttonilauttoja Taipaleenjoen ja Vuoksen ylikuljetusta varten. Joukkueemme määrättiin panostamaan Taipaleenjoen silta. Olin ryhmäni kanssa sillan ryssän puoleisessa päässä. Sillan panostaminen kesti kaksi vuorokautta. Erikoista tässä oli se, kun sillan tuet ja palkit oli hiljattain tervattu, tarttui terva paitsi vaatteisiimme myöskin käsiin ja kasvoihin ja me olimme kuin muukalaiset. Saimme panostuksen sopivasti valmiiksi, sillä viimeiset vetääntyvät jalkaväkimiehet tulivat sillan yli. Näin siinä erään luokkatoverinikin, jonka viimeksi olin nähnyt koulunpenkillä. Ryssän pommikoneet pommittivat jatkuvasti. Taipaleenjoen silta räjäytettiin seuraavana päivänä eli 16.6. klo 8.00.

Välittömästi Taipaleenjoen sillan panostuksen valmistuttua meidät vietiin Kiviniemen siltojen panostamiseen. Syötyämme ja hetken leväytyämme tehtävät jaettiin siten, että komppanian I joukkue panosti rautatiesillan ja II joukkue maantiesillan. Jouduin ryhmäni

kanssa panostamaan rautatiesillan viihollisen puoleisen pään. Työ sujui kohutuullisen hyvin lukuun ottamatta jatkuvaa pommitusta, jolloin koneet yrittivät tuhota molemmat sillat. Pommien aiheuttamista sirpaleista haavoittui ryhmästäni yksi pioneeri ja sillan toisessa päässä olevasta ryhmästä ryhmänjohtaja ja kolme pioneeria. Sillat saatiin panostetuksi 17.6. klo 18.30. Välittömästi tämän jälkeen komppaniamme siirtyi Vuosalmelle. Itse jäin erään pioneerin kanssa rautatiesillalle. Tehtävänä oli määrättyinä kellonaikana katkaista sillan ankkurivaijerit.

Komppaniamme kaksi joukkuetta rakensi edelleen kuljetusponttoneja ja suoritti Vuoksen ylikuljetuksia, jolloin kuljetettiin vetääntyviä joukkoja, siirtoväkeä, mukana naisia ja lapsia sekä karjaa ja tavaraa. Kiviniemen siltojen panostuksen jälkeen pommitukset yhtäkkiä muuttuivat siten, että varsinaiset pommitukset loppuivat ja tilalle tulivat maataistelukoneet, jotka lensivät noin sadan metrin korkeudessa. Nämä aiheuttivat eniten haittaa Vuoksen ylikuljetuksille.”

Lisää tietoja?

Koska sillasta virisi näin vilkas keskustelu, Niilo Kiiski ottaisi mielellään vastaan lisääkin tietoa ko. sillasta. Häneen saa yhteyden esimerkiksi s-postilla niilo.kiiski@dnainternet.net.

Tietoja voi lähettää myös toimitukseen.

Lisätietoa kukkivista kummuista

Sota-ajan musiikin ystävä ja kuuntelija Lasse Virkki tarkentaa Suvannon Seudun numerossa 1/2008 olleen runon Pienet kukkivat kummut taustaa. Säkeet eivät olekaan Vilppu Paukun kynästä.

– Kaikki kunnia hänelle, mutta tietojeni mukaan ko. kappaleen sävellys ja sanoitus ovat Ragnar Nyholmin ja kappale levytetty jo 18.11.1940 Georg Malmstenin toimesta.

Myös Taisto Virkki on tutkaillut asiaa, ja löytänyt vahvistuksen tiedoille intenetistä yle.fi – Elävä arkisto -osiosta.

– Pienet kukkivat kummut syntyi säveltäjä Ragnar Nyholmin käytyä katso-massa talvisodan sankarihautoja. Le-vyn soittamista rajoitettiin jatkosodan aikana, koska se palautti liikaa ikäviä asioita kuulijoiden mieliin.

Kappaleen sisältö on:

Pienet kukkivat kummut

(Little flowering hills)

composer: Ragnar Nyholm

*Kun päätyvi päivä ja yö yllättää,
tykit tuokioks taas vaienneet.
Nuoret soturit hetkeksi rauhan jo saa,
vie kotihin taas aatokset.
Koti mökilä äiti on niin väsynyt,
mitä aatelee hän sielä nyt.
Ovat hiuksensa surusta
harmaantuneet,
ja silmissä kyynelten veet.*

*Nuo soturit urheat kentillä siel,
tulilinoilla taistellen,
he seisovat kentillä syntymämaan
eestä uskon ja vapauden.
Mut luoti niin moni löys määränsä
pään, moni sydän jo on kylmennyt,
he kaatuivat hangelle syntymämaan,
sydänsuruhun jäi armahain.*

*Vaan kukkivat kummut nuo
kalmistoiden lie kaikki mi jäljellä on.
Siel lepää nyt sankari
Suomussalmen, Summan, Raateen
ja Kollaen joen.*

*Vaan vapaaksi maaksi
he Suomeimme loi,
on muistoissa kumpujen yö.
Ei unhoittua muistot nuo talviset voi,
ei poikaimme sankarityöt.*

Kalevalan ja karjalaisuuden päivänä

Metsäpirtti Seuran ja Vaskelan Sukuseuran edustajat kävivät kukkaistervehdyksellä ensin Helsingin Ortodoksisella hautausmaalla Vaskelan runonlaulajien ja tietäjien muistomerkillä. Vaskelan sukuseuran kukkaistervehdyksen laski seuran esimies Yrjö Vaski seuranaan Jaakko Koskivaara ja Mauno Vasken leski, Teija

Vaski. Metsäpirtti Seuran kukat laski Anja Kuoppa. Samalla käytiin laske-massa tervehdys myös Mauno Vasken haudalle.

Larin Parasken patsaalla olivat edustettuina Inkeri-Liitto, Sakkola-Seura, Metsäpirtti Seura, Vaskelan sukuseura ja Litmasen suku. Tunnelma oli juhlapäivän mukainen.

Päivän arvokkuutta lisäsi Vaskelan sukuun kuuluvien runonlaulajien runoista kootun teoksen julkistaminen. Radion ykköskanavalla haastateltiin teoksen koonnutta Maire Saarista sekä työssä vahvana tukena ollutta SKS:n tutkijaa FT Senni Timosta.

Ilmi Pesonen

Missä innostus?

On vietetty suurta juhlapäivää: Kalevalan ja karjalaisuuden päivää. Onko oman menneisyytemme kulttuuriperintö hautautumassa auttamattomasti kellastuviksi arkistoiksi, jotka eivät puhuttele? Tähän kulttuuriperintöön luen myös karjalaisuuden.

Kysymys tunki pakosta esiin, kun hyvin vähälukuisen yleisön joukossa kuuntelin Juha Nirkon ansiokasta esitystä ”Aika muuttuu, mutta muuttuuko karjalainen tarinankerronta”. Siinä kerrotui koko perinteen keruun historiaa Lönnrothista alkaen. Kotiseutumatkailu on ollut se tervetullut ja hyvä sysäys muistilokeroiden avautumiselle, minä ansiosta vielä on ammennettavissa uutta esimerkiksi kylä- ja sukukirjoihin. Mutta kiire on, etteivät muistot mene unholaan. Taas kerran kehoitus: toimeen!

Mutta se juhla ja yleisö. Tänä vuonna Karjalan Liitto osallistui kahdella muullakin paikkakunnalla juhlintaan keräten näin ilmeisesti laajemman yleisön. Karjalatalon juhla masensi vähäisen osanottajamäärän vuoksi. Nuoria esiintyjä taitoi kaikkineen olla enemmän paikalla kuin yleisöä. Nuorten esiintyjien tuominen näin laajasti esiin oli sinänsä ansiokas näyttö nuoresta innostuksesta.

Mikä tässä perinteisessä karjalaisessa toiminnassa mättää, ettei se enää kiinnostaa? Onko se ehkä tämä perinteisyys? Parin vuoden takaisessa kehittämisminärien kierroksesta löytyy ainakin yksi vastaus. Tehdyssä selvityksessä tyytyväisimpiä toimintaan olivat ne, jotka sen tulevaisuuteen vähiten uskoivat.

Jos vuosikymmenestä toiseen tarvitaan samaa uraa samoin toimintamuodoin, niin on syytäkin epäillä, että nuoremmat polvet eivät mummojen ja vaurien tai jopa isovaurien askareista todellakaan jaksaa innostua. Tehdään tilaa nuorille, jos heitä jostakin saadaan mukaan. Ei uudenlaisen toiminnan koekelu ole sen työläämpää tai kalliimpaa kuin vuodesta toiseen saman veivaaminen.

Ilmi

Väliajalla Vaskelan vanhat runot teki kauppansa. Ostoaikaisissa Varpuleena Koivisto (oik.), harkitsemassa Aulis Ukkonen (vas.) ja esittelemässä Yrjö Koskinen. Kuva: Pirkko Hyytiä.

Metsäpirttiä esiteltiin Karjalatalolla

Pitäjien esittelysarjassa oli Metsäpirtin vuoro 6.3.2008. Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä kertoi perustietoja pitäjistä havainnollistaen esitystä kartoilla. Hän kertoi myös vireillä olevista hankkeista liittyen digitointiin.

Kirvesmäkikerhon puheenjohtaja Aulis Ukkonen esitteli tekemänsä kirjan Terentilän koulupiiristä. ”Suvannon ja Taipaleenjoen kainalossa” -niminen kyläkirja sisältää kuvauksia Kirvesmäen, Läämäen, Koukunniemen, Terenttilän ja Virs-takiven kylistä ennen talvisotaa 1939. Kirjaa voi tilata tekijältä.

Vaskelan sukuseuran esimies Yrjö Vaski esitteli Kalevalanpäivänä julkistetun Vaskelan kylän runokirjan. Hän lahjoitti tilaisuudessa niteen Kalevi Hyytiälle ja Ilmi Pesoselle. Kansien väliin on Maire Saarinen koonnut yli 1000 runoa ja muuta tallennetta kaikkiaan 63:n Waski-sukuiselta. Tämä on merkittävä kulttuuriteko niin Maire Saarisen kokoamatyönä kuin sukuseuran toteuttamana. Kirjaa voi tilata Yrjö Koskiselta tai Metsäpirtti Seurasta.

Metsäpirtin yhteisissä riennoissa sukuseuroille on muodostunut näkyvä rooli. Tilaisuudessa esitteli Metsäpirtin Peltosten sukuseuraa sen puheenjohtaja Ilmi Pesonen os. Peltonen. Neljä vuotta toimineessa seurassa on 75 jäsentä. Sukututkimuksen kautta on tuomiokirjoista selvitetty varhaisimpia silloisessa Sakkolas-sa vaikuttaneita Peltosia. Todennäköistä on että kaksi uutta esipolvea on löytynyt. - IP

Tapahtumia

19.3. Metsäpirtti Seuran kevätkokous	5.7. Pitäjäjuhla nykyisessä
16.4. Metsäpirtti Seuran tarinailta	Metsäpirtissä
21.5. Metsäpirtti Seuran tarinailta	9.8. Peltosten sukukokous Raumalla

Havainnot Metsäpirtistä 1941

Tämä teksti on julkaistu Karjala-lehdessä 25.9.1941. Tekstin lähetti Matti Eemelin poika Ahtiainen Jalasjärven Koskuelta. Hän löysi lehden purkaessaan vanhaa tupaa. Lehden tilaajana oli ollut Albert Ahtiainen, Jalasjärvi, Koskue.

"Kun metsäpirttiläiset eivät vielä monikaan liene saaneet tietoja, millaiselta kotikuntamme Metsäpirtti nyt sodan ja ryssän isännöimisen jälkeen näyttää, niin yritän tässä esittää lyhyen kuvauksen kuntamme nykyisestä tilasta, sen pikaisen tarkastuksen perustella, jonka kunnan hoitokunta oli tilaisuudessa siellä toimittamaan.

Rajatoimiston käytettäväksemme antaman auton hyristessä yli kotikuntamme rajan Terenttilässä, jouduimme ensimmäiseksi näkemään kaikkein suurimman hävityksen kohteeksi joutuneen kuntamme osan, nimittäin talvisodan aikuiset Taipaleen joen taistelukentät. Tämä seutu on kaikki aivan autio ja kuolleet. Ei ole luonnossa juuri paljoakaan elonmerkkiä. Kranaattien myllertämä maa ei ole jaksanut oikein ruohottuaan. Paikkakunta jossa ennen sotaa ihmiset asuivat tyytyväisinä kodeissaan, on nyt sellaista perinpohjin hävitettyä erämaata, ettei siinä pitkiin aikoihin ole elämisen ja asumisen mahdollisuutta.

Taipaleen joen yli ovat ryssät laittaneet puusillan, jonka sillan he sitten lähtiessään ovat tuhonneet. Liikenne joen yli käy lossilla kuten ennenkin. Joen eteläpuolella olevat kylät ovat myöskin hävitetyt. Neusaaren kylässä ei ole ainoatakaan rakennusta jäljellä. Kosen, Lapanaisten, Vaskelan, Raajun ja Hatakalan kylät ovat tuhoutuneet. Näiden kylien rakennuksista on jäljellä alle kymmenen prosenttia, ja nekin sellaisessa kunnossa, ettei niissä voi ajatella asumista ilman perinpohjaista korjausta. Ryssät ovat hävityksessään tehneet niin perinpohjaista työtä, etteivät ole säästäneet edes kylistä kauempana olevia rehusuojia. Niinpä tuhansia viljelyshehtaareita käsittäviltä Suvannon

lietteiltä on viety pois kaikki ladot ja liiterit, vaikka niitä oli ennen siellä useita satoja.

Kirkonkylä on saanut kokea samat sodan kauhut. Ei ole Metsäpirtin kunnasta kirkkoa, ei sankaripatsasta kirkon edustalla. Hautausmaa on raikattu, hautakivat kuljetettu ryssän bolshevik-kilaumojen hautausmaille.

Kirkonkylän keskustassa on vain raunioita ja Liima-ojan suuntaan kaivettu suuri kanava, luultavasti tarkoitettu jokisikin sotavarustukseksi. Kansakoulu, pappila ja yksityisten omistamat rakennukset ovat suurimmaksi osaksi raunioina. Valitatiestä vähän syrjemässä olevista taloista on joku säästynyt täydelliseltä tuholta, vaan niissäkin tarvitaan puuseppää ja muuraria, ennenkuin voidaan asua. Kirkonkylässä on nähtävästi yritetty harjoittaa jonkinlaista kolhoositaloutta, koska erään talon pihalle on kerätty maanviljelyskoneita ja ajokaluja kymmenittäin. Koneet ovat kumminkin suurimmaksi osaksi käyttökelvottomia.

Lähempänä vanhaa valtakunnan rajaa ovat kylät kuten Saaronen, Viisijoki, Koholanjaama n:o 1 ja Joentaka ovat säästyneet paremmin. Niistä on tuhoutunut noin puolet. Arkuntanhua n:o 12 on sitä vastoin tuhoutunut kokonaan.

Marttinan kylä on siirretty pois entiseltä paikaltaan, minne lie viety. Ovatpa ryssät yrittäneet Viisjoelle ja Saaroisiin rakentaa lisäksi talojakin vaan ei niillä rakennuksilla ole mitään arvoa, koska saman omistajan maalle yhden hehtaarin alalle on tehty jopa viisikin rakennusta. Rakennustapa näyttää olevan myös kovin alkeellista ja kömpelöä.

Lieneekö ollut bolshevikkien tarkoitus toimittaa kunnassa uusi maanjako, koska teiden varsilla useissa kohden näkyi jonkinlaisia jakopaaluja, joissa oli venäjänkieliset merkinnät. Maanviljelyspuoli oli jäänyt melkein hoitamatta. Niinpä koko kunnan alueella oli kylvetty ainoastaan kauraa jonkun verran ja

On rakennettava kaikki uudelleen, kirkot, koulut, kodit ja koko yhteiskunta.

perunaa ehkä kolmekymmentä hentaa-ria. Nekin näyttivät kovin heikkokasvuisilta. Heinää oli vähän tehty, vaan suurimmat heinämaat kuten Lietteet, Lammin-niityt ja Resso-niityt näkyivät olevan luonnontilassa, suurimmalta osaltaan.

Kunnan alueella olevat metsät ovat useissa paikoissa kadetut ja muutettu korsukyliksi. Metsissä on myös useita ryssien hautausmaita, jotka on ympäröity punaiseksi maalatuilla aidoilla.

Vanhajaaman, Räikkölän, Haapsaaren ja Salon kylissä ei meillä ollut tilaisuutta käydä, joten niiden kylien asukkaille en tiedä kertoa mitään heidän kodeistaan. Kaikki rakennukset, jotka ovat vielä pitäjässä jäljellä, ovat tavattoman likaisia. Joka talossa on haisevia räsyjä, kengänrajoja, ryssänkielisiä papereita ja kaikenlaista kamaa sekaisin lattialla. Useammassa talossa on myös käsin kierrettävä jauhinkivi jossakin huoneessa ja rukiita lattialla muun roskan joukossa.

Kun näkee sen tuhon, joka kotejamme ja kotiseutujamme on kohdannut: talota hävitetty, puutarhat raikattu, viljit rikkaruohot kasvavat kauniitten kotiemme raunioilla, pihojen poluilla ja ennen jaloa viljaa tuottaneilla pelloilla, saa käsityksen mikä tavaton työn määrä meitä rajaseudun asukkaita odottaa kotiseudullamme. On rakennettava kaikki uudelleen, kirkot, koulut, kodit ja koko yhteiskunta. Mutta rajaseudun asukkaat ovat ennenkin saaneet ottaa vastaan raskaimmat vainolaisen iskut ja kärsiä enimmäkseen, vaan kaiken ovat esi-isät rakentaneet uudelleen. Ei liene nykypolvi esi-isiä huonompi. Yritämme rakentaa toivoen, että valtion myötävaikutuksella voitamme edessä olevat vaikeudet.

A. Eeva

Kuka tunnistaa Tapparin poikia?

- Ohessa on perhealbumistani kuva, jonka alla lukee Tapparin poikia. Tunnistako joku tästä tyylikkäästä kuvasta sukulaisiaan?, kysyy Mauri Hämäläinen. Hänen yhteystietonsa ovat mauham@utu.fi tai mauri.hamalainen@dnainternet.net tai puhelin 02-2353980. Osoite Linnunpääntie 6 H82, 20810 Turku.

Metsäpirtti-järjestöt toimikunta

Toimikunta kokoontui uudella kokoonpanolla ensimmäisen kerran 9.2.2008 Mynämäessä. Oli ilahduttavaa, että kokoukseen osallistui 12:n eri pirttiläisyhteisön edustajana yhteensä 20 henkilöä.

Johtoryhmään valittiin siitä tällä erää kieltäytyneen Kirvesmäkikerhon tilalle Turun Metsäpirtti-kerhoa edustava Aila Martelius-Mäkelä. Hänet valittiin myös toimikunnan puheenjohtajaksi. Muut johtoryhmän jäsenet ovat Yrjö Koskinen, Vaskelan sukuseurasta, ja Ilmi Pesonen Metsäpirtin Peltosten sukuseurasta.

Toimikausien arvonnassa Martelius-Mäkelän toimikaudeksi määräytyi kolme vuotta, Pesoselle kaksi vuotta ja Koskiselle yksi vuosi.

Uuden toimintaohjeen mukaan Metsäpirtti Seura ei enää vahvista toimikunnan kokoonpanoa syyskokoukseen. Tämä korostaa toimikunnan itsenäistä asemaa Metsäpirtti Seuran yhteydessä.

Toimintasuunnitelman puitteissa käytiin vilkas keskustelu. Metsäpirtissä 5.7.2008 pidettävää pitäjäjuhlalähtöä valmistelemaan nimettiin työryhmä: Kalevi Hyytiä, Rauno Korpela, Aika Martelius-Mäkelä ja Ilmi Pesonen. Mahdollisuksien mukaan juhla pyritään järjestämään kutakuinkin edellisen juhlan tapaan.

Yhteinen symboli on puhuttanut toimikuntaa jo pitkään. Suoritettu koeäänestys osoitti, että vanhan standardin mökkiaihe on suosituin.

Todettiin miten tärkeää on saada aikaan uusia kyläkirjoja. Hankkeita edistämään valittiin työryhmä: Raija Haapsaari, Anja Kuoppa, Yrjö Koskinen ja Viljo Hämäläinen.

Matkat Metsäpirtin pitäjäjuhliin

Metsäpirtti Seura ry järjestää matkan

3.-6.7.2008 Karjalankannakselle ja Metsäpirttijuhlille

Pitäjäjuhla lauantaina 5.7.2008 Metsäpirtin keskustassa ja Vorken rannassa. Kotikyliin ja Metsäpirttiin tutustuminen perjantaina 4.7.2008

Matkan tarkka hinta selviää lähtijöiden määrän ja lopullisen reitin mukaan. Majoitus puolihioidolla. Ilmoittautuneille lähetetään tarkemmat tiedot heti kun matkan hinta, majoitus ja reitti ovat selvillä.

Lisätietoja matkasta antaa Pirkko Hyytiä, puh. 050 5442854 tai pirkko.hyytia@kivennapa.fi.

Varsinais-Suomen ja Tampereen alueen lähtijöille matka toteutetaan paikallisten metsäpirttiläisten järjestöjen tai Metsäpirtti Seuran toimesta.

*Varsinais-Suomen osalta matkaa voi tiedustella

Aila Martelius-Mäkelältä, puh. 050 5948712 ja

*Tampereen osalta Helka Korpelalta puh. 040 5650905.

*Pohjanmaan matkasta voi tiedustella Anja Paksulta, puh. 040 5239466.

Kysy lisää matkoista! Jokaiselle matkaan osallistuvalla pyritään järjestämään sopiva vaihtoehto.

Moska lottana Saaroisissa

Syksyllä 1941 Vammalasta tulleet lotat perustivat kanttiinin Saunasaaren tiehaaraan Saaroisiin.

Vammalasta lähti asemasodan aikaan elo-syyskuun vaihteessa 1941 seitsemän nuorta naista lottapiirin sihteerin, Päivi Liakkan johdolla perustamaan kanttiinia ”Vammalan” rykmentille Metsäpirtin Saaroisiin. Pyyntö oli tullut lottapiirille rykmentinkomentaja Raikkalalta. Yksi lotista oli Sylvi Soini, joka tuntee nimen Moska.

Matka taittui Vammalasta junalla Luumäelle, missä siirryttiin linjuriin, johon oli lastattu myös kaikki kanttiinissa tarvittava tavara. Viipurissa selvitettiin lupa-asiat. Matkalla kohti Metsäpirttiä näkyi maastossa paljon palaneita kohtia. Raudun keskusta oli aivan raunioina.

Autossa oli matkassa myös sotilaita, jotka olivat menossa hakemaan sota-antereelle jääneitä kaatuneita, joita ei oltu ehditty vielä korjata pois.

Kanttiini toimi aluksi Saaroisissa, Saunasaaren lähtevän tien risteyksessä oikealla, siis kansakoulun puolella. Se oli talvisodalta säästynyt Trofimoffin talo. Lotat veivät tuliaisena keittämäänsä juolukkamehua ja oikeaa kahvia. Ruokavarastoihin saatiin täydennystä armeijan varastoista.

Armeija järjesti oman muonituksensa. Kanttiini toimi rykmentin toivomuksesta paikkana, josta sai kahvia melkein mihin aikaan vuorokautta tahansa. Se oli myös sotilaita palveleva levähdyspaikka lomalle lähtijöille ja sieltä palaa-ville.

Joka päivä leivottiin ja kahvia keitettiin

tiin muuripadassa. Sihteerin Päivin lähdettyä tästä työstä vastasi Moska. Kahvi kuskattiin tonkissa voileipien kera yksiköihin. Matkassa oli myös muuta tarpeellista, kuten tupakkaa. Aluksi mentiin autolla niin pitkälle kuin pääsi. Myöhemmin hevosella.

Taipaleen maasto oli mykistytävä sodan arpineen.

Varsinaisia sotatoimia lotat eivät joutuneet kokemaan. Kerran varoittelivat, että siellä voi olla tien varrella muutama savuava kranaattikuoppa, mutta kyllä voi jo mennä, Moska muistelee.

Moska kertoo tehneensä retken Taipaleen joen pohjoisrannalle. Siellä koiva maki oli täysin musta, rautaromua oli kaikkialla. Mäellä oli laatikoihin siirrettyjä ruumiita, joiden tuntolevyt olivat näkyvissä. Jostakin poterosta pilkkotti pari horsmaa. Hän muistelee, että muutoin silmäkantamattomiin kaikki oli mustaa. Joen eteläranta sen sijaan oli täysin vihreä ja siellä kasvoi metsää.

Pysyvä ensilumi satoi 10.10. Kohta järjestettiin suuret hiihtokilpailut, joihin kertyi osallistujia läntistä kannasta myöten. Sylvi oli muiden mukana kahvittamassa ja osallistujaksi tuli myös tuttu ”kaveri”.

Kun lottapiirin sihteeri Päivi oli lopettamassa työtään, niin Moska lähti hankkimaan hänelle läksiäislahjaksi Vammalasta käkikelloa. Junassa hän yllättäen tapasi Viipurin asemalla miehen, sen ”kaverin”, johon oli Niinisalossa kursilla ollessaan tutustunut. Yhteinen matka jatkui Tampereelle asti.

Mies kaatui 12.12.1942, mikä on vaikuttanut Moskan koko loppu elämään.

Uudessa, entisen osuuskaupan paikalle talkoilla Saaroisiin rakennettavassa, mutta vielä keskeneräisessä kanttiinissa järjestettiin joulujuhla. Kun oli asemasota, niin miehet tulivat sinne iltaisin myös laulelemaan.

Joulun jälkeen oli kanttiinin lotillakin vapaampaa. Tehtiin hiihtolatu pusikoihin, ettei oltu näkyvissä, ja hiihdeltiin kun ehdittiin.

Keväällä rajatoimisto alkoi perustaa pieniä kanttiineita. Viisjoellekin perustettiin korsukanttiini. Kun se valmistui ja tehtävä siirtyi kokonaisuudessaan rajatoimistolle, niin kanttiinia Saaroisissa pitänyt lottajoukko hajotettiin.

Niin myös Moska lähti kotiinsa ”renniksi” huolehtimaan tilan töistä. Kaksi veljeä oli rintamalla ja isä oli jo iäkäs.

Ilmi Pesonen

Virpasunnuntain riemuja

13443. Karjalan kannas. Ilmarinen.
Sanomia Itä-Suomesta, n:o 29 1879.
Kansan tapoja Itä-Suomessa. P. A-n.

Viime sunnuntaina, 6 p:nä huhtikuuta, joka tänä vuonna oli pääsiäisen edellinen sunnuntai ja jota nimitetään palmusunnuntaiksi, kansassa myöskin ”virpasunnuntaiksi”, tulivat naapurimme vanhan tavan ja lystin-leikin vuoksi varhain aamusella meitä virpomaan, jalkaa varpomaan pitkillä pajuvitsioilla, joihin jo olivat kasvaneet valkoiset urvat. Näitä vitsoja oli useampia yhdessä tukussa, joita lyönnin perästä vähintään kaksi tahi koko tukun lahjoittivat meille muistoksi lykynlyönnistä. Äkinäinen olisi ollut vähän hämillänsä mokomasta naurun melusta, jolla kyytiä vieraat tulivat pyhäamuna toiseen tupaan. Ja vaikka vielä univuoteilla venyimme, antoivat he meille säälimättä

selkään; ja senpä laiska selkämme sietikin, kuin emme ennen virpojain tuloa nousseet ylös. Sitten olisi myöhäisyyden häpeä tullut heidän omaan hattuunsa.

Tapaus oli mielestäni sievä ja raittiisti ilahuttava, varsinkin kun ei ollut mitään rähinää; ainoastaan suloinen nauru palkitsi leikin lystikkäisyyttä.

Ihomme saattovieraat eivät viipyneet kuin vilauksen aikaa meillä, sillä olihan heillä kylä käytävänä, lykyn lahja muillekin vietävänä. Mutta sen sijaan heidän miellyttävää virpovirttänsä:

Mie virvon viisahast', Taputtelen taitavast'
Sen punaisen pullin eest', Rahan eestä rapsuttelen,
Kahvin eestä kapsuttelen, Riiheis' ikkaaks'
Tallis talon pajaks' Talois taitavaks'
Kuin monta urpaa Niin monta uittii,
Kuin monta varsaa Niin monta vasikkaa,
Kuin monta lehtii Niin monta lehmää,
Kuin monta oksaa Niin monta oritta.
Virpoi, varpoi Tuoreeks' terveeks' tulevaks' vuodeks',
Muna kanastais', Voilusikka lehmästäis',
Viina-pulli kannustais', Kahvi-kuppi pannustais',
Kakku taikinastais'.

Pyhäjärvi Vpl. Z. Sirelius 42b. 1847.

Vaskelan kylässä metsäpirtissä, jotka Birgeria pakosit jäit Grekan uskoon heillä löytyy omia laulujansa, vaan paasto aikana ei he laula.

Maire Saarisen arkistosta

Vanhaa ja uutta virpomisperinnettä

Itä-Suomessa, Aunuksessa, Vienassa, Inkerissä sekä vepsäläisten, vattjalaisten ja Viron setukaisten keskuudessa on vallinnut tapa käydä varhain palmusunnuntain aamulla herättämässä nukkuvia omaisia ja naapureita koskettamalla heitä kevyesti koristellulla pajunoksalla ja lukemalla samalla perinteisiä toivotuksia.

Tapa on esiintynyt alkuaan vain ortodoksien kirkon vaikutusalueella. Kirkoissa siunataan palmusunnuntain aattoillan jumalanpalveluksessa käytettävät pajunvitsat. Tapa on myöhemmin levinnyt ympäri Suomen. Virpomislukuja on monenlaisia, yhteistä niille on erilaiset hyvän toivotukset.

Virvotut antavat virpojalle vastalahjan saaden omakseen virpovitsan, jota säilytetään koko vuoden onnen tuojana. Vastalahjaa ei aikaisemmin annettu heti, vaan se piti noutaa viikon kuluttua. Vastalahja oli useimmiten kananmuna.

Vuonna 1905 syntynyt isäni kertoi, että Haparaisissa lasten oli tapana käydä virpomassa myös koulun opettaja. Viikon kuluttua palkan hakijat saivat opettajalta rinkelin, joita opettajalla oli narussa suuret määrät.

Nykyään noidiksi pukeutuneet pienet virpojat ovat kovasti somia, mutta eivät kuulu vanhaan perinteeseen. Täytyy kuitenkin itse kunkin muuttua ajan mukana ja ottaa vastaan kirkassilmäisten noitien hyvän toivotukset, onhan opeteltu virpomislukuja ja nähty paljon vaivaa virpovitsojen koristeluun. Vastalahjat annetaan nykyisin heti

virpojille, perinteinen kananmuna on muuttunut suklaamunaksi ja rahakorvaukseksi. Virpojan ilmestyminen ovelle tuo tullessaan lämpimän tuulahduksen vanhasta perinteestä.

Oheisten virpomislukujen kera toivotaan kaikille hyvää pääsiäisen aikaa.

*Virvon, varvon vitsani uusi,
kaunis kuin kukkiva kuusi.
Elämän onnea toivotan sulle,
pienen palkan maksat sä mulle.
Hyvää terveyttä, rikkautta,
rakkautta.*

*Uuden vuoden, uuden varvan,
sulle virpavitsan annan.
enkä paljon palkkaa vaadi,
enkä velkakirjaa laadi.*

*Virvon, varvon vitsasella,
rapsuttelen raitasella,
huolet harmit huojentelen,
sydänsurut sulattelen.*

Raili Leino (Kopperoinen)
Halikko, Sakkolan Harapainen

Karjalaista ruokaperinnettä: Pasha

Pääsiäisenä kuului Karjalassa ruokapöytään monia ruokia, joita valmistettiin vain pääsiäiseksi. Yksi tällainen kotonani oli pasha. Sitä valmistettiin erityisesti ortodoksisessa Karjalassa paastonajan loppumisen kunniaksi ja tarjoiltiin kahvipöydässä tai jälkiruokana.

Nykyisin perheiden pienentyessä on pashan valmistusta usein mietitty, sillä sen sisältämät raaka-aineet ovat kalori-

rikkaita. Sain vuosia sitten ystävältäni ohjeen, jossa käytetään hieman kevennettyjä raaka-aineita ja annoskokokin tuntuu sopivalta.

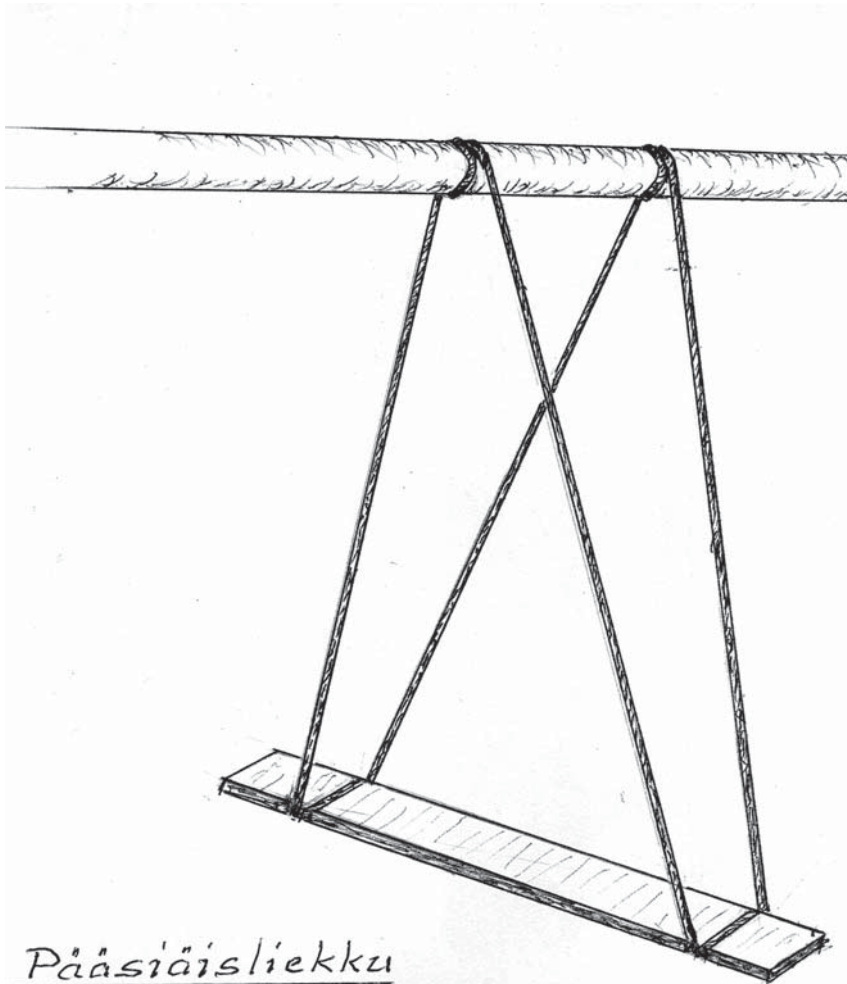
Helppo ja hyvä pasha
2 keltuaista
1 dl sokeria vatkataan
1 dl kermaa vatkataan ja aineet yhdistetään. Lisätään muut aineet:
250 g rahkaa, ½ dl voisulaa, 1 tl van-

iljasokeria, ¼ dl mantelirouhetta, ¼ dl rusinoita, ¼ dl sukaattia ja ¼ dl sitruunan mehua.

Sekoitetaan ja kaadetaan vuorokaudeksi valumaan esimerkiksi kahvinkeitimen suodatinpussiin ja laitetaan kevyt paino päälle. Kumoa pasha varovasti ja koristele värikkäillä makeisraikeilla tai muilla koristeilla.

Raili Leino

Pääsiäisliekku viihdytti nuorisoa

Pääsiäisliekku

Pääsiäisen aikoihin laittoivat monet talojen isännät navetan ylisille keinut – kujaluhtiin liekut – että lapset ja nuoret saivat keinua ja pitää hauskaa. Tikansaarellakin oli useammassa talossa pääsiäisliekku.

Paikka oli navetan ylisillä, joka oli rehujen ja kuivikkeiden säilytyspaikka. Jos vaikka syksyllä olivat tilat täyempiä, niin jo pääsiäiseen mennessä oli tullut niin paljon tilaa, että sopi keinua ja leikkiä.

Liekku ripustettiin keskiorrelle pitkien köysien varaan. Köysiä oli, koska niitä tarvittiin muun muassa isojen hei-

näkuormien sitomiseen kuljetuksen ajaksi. Sitten tarvittiin tukeva lauta, jossa oli pienet lovet köysien kohdalla liukumisen estämiseksi.

Pääsiäiskeinulla käymiseen liittyi muutakin kuin pelkkä keinuminen. Oli monenlaisia leikkejä ja muuta hauskaa vielä lisäksi.

Unto Santala

Santalan kirjoitus ja piirros
on mukana tulevassa
Tikansaari-Kottila-kyläkirjassa

Sakkola-Seuran vuosikokous 17.2.2008

Sakkolaseura ry:n vuosikokous pidettiin sunnuntaina 17.2.2008 Helsingissä Karjalatalon Galleria-salissa. Osallistujia oli 20 henkilöä. Kokouksen yhteydessä oli Elina Laineen järjestämä kahvi- ja karjalanpiirakkatarjoilu. Seura on toiminut 46 vuotta ja seuralalla oli vuoden 2007 lopussa 166 jäsentä.

Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Teuvo Kuparinen ja sihteerinä Anja Keinänen. Vuosikokouksessa hyväksyttiin seuran toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2007 sekä myönnettiin johtokunnalle tili- ja vastuuvapaus. Seuran puheenjohtajana jatkaa Leena Rantakari. Johtokuntaan valittiin entiset jäsenet ja lisäksi nimettiin varajäseniksi Kalevi Liski ja Martti Kätkä.

Viime vuonna vietettiin seuran 45-vuotisjuhlia ja kirkkopyhää Vantaa Pyhän Laurin kirkossa. Kesällä vierailtiin Jokelassa katsomassa Jokelan Karjalaisten kesäteatterinäytöstä ”Vaahteramaen Eemeli”. Sakkolan pitäjäjuhla pidettiin Sakkolassa 28.7.2007. Syysretki suuntautui Sakkola-Museoon ja matkalla tutustuttiin Hannu Turkkisen sikakokoelmaan ja Ideaparkiin. Joulukuussa osallistuttiin Pääsky ry:n kauneimmat joululaulut -tilaisuuteen, jonka jälkeen oli pikkujoulu Karjalatalon juhlasalissa yhdessä Metsäpirtti-seuran kanssa.

Tänä vuonna vietiin kukkatervehdys Larin Parasken patsaalle Kalevalan päivänä 28.2.2008. Kirkkopyhä vietetään 4.5.2008 Vantaan Pyhän Laurin kirkossa, minkä jälkeen on kirkkokahvit Kahvitupa Laurentiuksessa. Kesäteatteriretki järjestetään Jokelan Karjalaisten ”Opri” teatterinäytökseen. Syysretki järjestetään Parolan sotilaskotiin, jossa on Kiviniemen kasarmilta ennen soittoa tuotu ryijy.

Vuoden tärkein tapahtuma on Sakkola-juhla, joka järjestetään 10.8.2008 Espoon Leppävaaran liikuntahallilla.

VIRKIN VIRKKEET

Kaikki ei ole kuin silloin ennen...

Ihmisajutukset harhailevat usein siellä ja täällä. Jutun otsikko tuli mieleeni kuin sattuman sanelemana istuessani mikron ääreen ja ryhtyessäni naputtelemaan tätä tekstiä. On lukematon määrä asioita, joista voisi kirjoittaa paljonkin tekstiä.

Viime syksystä alkaen odotin talven alkamista ja entisajan lumikinoksia. Turhaan odotin. Entisajan lumiset pakkas- talvet taitavat elää enää vain lapsuus- muistoissa.

Tällä hetkellä maaliskuun ensimmäisellä viikolla sataa ulkona vedensekais- ta räntää, aamuisin pihalintujen laulu ja käyttäytyminen tuo mieleen entisajan huhtikuun tunteen. Pitää lähteä puhdis- tamaan pönttöjä. Syksyllä ostamani karvalakkikin jää odottamaan ensi tal- ven tulevia pakkaspäiviä.

Myönteisenä olen kokenut, että lä- hes kolmeen vuoteen ei ole tarvinnut mennä palkkatyöhön. Samoin nurkkaan on voinut heittää ”apukepit” ja kävellä kivuita vapaaherrana nauttien elämäst- ä, johon ovat kuulunut perheen arki- rutiinit erilaisine mielenkiintoisine har- rastuksineen.

Kotiseuturintamalla katseet ja ajatuk- set ovat usein menneessä, vaikka lähi- tulevaisuuteenkin pitäisi saada uusia virikkeitä etenkin nuorten aktiviteetin lisäämiseksi. Osaltani taakse on jäänyt Vuoksela-Seuran kymmenvuotinen pu- heenjohtajuus, mutta ajatukset ovat lä- hitulevaisuuden uusissa haasteissa. Lähimenneisyyden tapahtumia on pal- jon dokumentoitu, mutta aina sieltä löy- tyy jotain uutta ja ihmeellistä. Vanhem- piemme elämään vaikuttaneiden tapah- tumien ja tuntojen pauloihin minulla on tarkoitus sukeltaa sisään. Selvitellä tar- kemmin tapahtumia ja niihin johtaneita syitä ja seuraamuksia ja ehkä saada ai- kaan jotain näkyvääkin.

Kotiseutumatkat

Matkat ovat taas monelle kevään odotettu tapahtuma. Seuran järjestämä- nä ollaan Vuokselaan lähdössä 23.-25.5. ja bussi on täyttynyt etuajassa. Mah- dollisia peruutuspaikkoja voi toki vielä kysellä.

Kuten viime numerossa jo esiteltiin, Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen kanssa teemme yhteistyötä. Tänä vuon- na on tutustumismatka 1. - 4.5. ja pitä- jäesittelyssä siellä on Sakkola ja Vuok- sela. Hannu J. Paukku valmistelee Sak- kolan ja Taisto Virkki Vuokselan esitte- lyä paikanpäällä. Kuljetaan minne bus- silla pääsee. Osanottajien osalta on 5 - 6 henkilön pitäjakohtainen kiintiö. Vuok- selan osalta tilaa on tällä hetkellä vielä ja pikaisia ilmoittautumisia ottaa vas- taan Taisto Virkki.

Nyt olisi mahdollista laajentaa koti- seututietämystä hiukan laajemmallekin kuin omien rakennusten ja tilojen näke- misen osalta. Olen itse ollut mukana monilla naapuripitäjien matkoilla ja saa- nut arvokasta tietoa maantieteellisesti kuin myös pitäjien historiasta. Myös yhteistoiminnan kannalta matkoilla op- pii tuntemaan siellä mukana olleet ao. pitäjän henkilöt.

Matkalla on myös tarkoitus tavata alueen paikallisviranomaisien edusta- jia ja luoda suhteita tuleville neuvotte- luille oman pitäjän asioita hoidettaes- sa. Avarakatseisuus ja toisten mielipi- teiden kuunteleminen luo pohjaa oman pitäjän kotiseututyön eteenpäin viemi- sessä. Kaikkia keinoja tulisi käyttää, koska yhdessä olemme vahvempia.

Vuokselan pitäjäjuhla

Juhlia on pidetty jo vuodesta 1950 lähtien. Alkuvuosikymmeninä juhlat olivat jokavuotiset. Nykyään juhlia jär- jestetään vain parillisina vuosina.

Laita muistiin tieto. Ensi numerossa juhlasta on vielä tarkemmat tiedot.

VUOKSELA-JUHLA

Tammelassa 8.6.2008

Juhlapuhujana

Vuorineuvos Yrjö Pessi

Pääsiäinen

Ajankohtaisena asiana lehden ilmes- tyessä on lähellä harvinaisen aikaisin pääsiäisenäika.

Pääsiäiseen liittyy paljon perinteitä ja

Luminen pakkaspäivä 1980-luvulta.

määritteitä jo lähes kahden vuosituhan- nen takaa. Lapsen muistiin pääsiäinen ja joulu juhannuksen lisäksi ovat jää- neet varmasti mieleen. Etenkin virpo- minen mämmin lisäksi jää lapsien mie- leen.

Pääsiäinen on tuonut mukaan myös nykyisin kaupallisuuden. Kotona val- misteltiin pääsiäisherkut ja koristeet ennen vanhaan, toisin kuin nykyään. Myös pitkäperjantaina hiljentymisen ja rauhoittuminen on osittain unohtunut.

Hyvää kevään odotusta
lehden lukijoille,
rauhallista pääsiäisenäikää ja
kotiseuturikasta kesää!

Taisto Virkki

Tilaa oma
pitäjälehtesi!
puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista
asiaa, historiaa, muistoja
ja nykypäivää.

Mikä ihmeen mämmikoura?

Sananlaskuihin ja sanontoihin tutustuminen johtaa usein mietiskelyyn, mitä ne loppujen lopuksi tarkoittavat. Toisinaan niiden sisältö tuntuu itsestään selvältä, niinhän se on kun oikein asiaa ajattelee.

Selityksiä lienee melkein yhtä monta kuin selittäjiäkin. Keikkumisesta tulee mieleen ensimmäisenä keväinen muuttolintu västäräkki, joka ilmestyy keväisin pihapiiriin pyrstö keikkuen. Toisaalta pukeutumiseen kiinnitetään huomiota varsinkin jos halutaan olla muotitietoisia tai muuten vaan jonkun asian puolestapuhujia oman pukeutumisen kautta. Erikoisuus herättää huomiota, puhuttaa ja jää toisinaan elämään vuosikymmenien ajaksi. Moni meistä muistaa poikien golf-housut, naisten saumalliset nylonsukat tai vaikkapa puuhkat naisten talvitakkien kauluksina.

Tutustuminen perinteiseen vanhaan almanakkaan ja siellä oleviin merkintöihin on ainakin minulle ollut hyvin mystinen juttu. Ihmettelin nuorena poikana kerran, kun vanhahko mies, tietysti vuokselalainen, istui keinustuolissa ja avatun almanakan sivuilta hän ennusti lähiviikkojen säätä. Jäi mieleen jutustelusta, että erilaisia taivaankappaleiden nimiä mainittiin ja niiden asennoista toisiinsa nähden oli kyse. Hän oli varma sanomastaan, jopa niin vakuuttavasti hän sen kertoi, että minä uskoin siihen. Vieläköhän näitä sääennusteen taitajia löytyy tänä päivänä?

Kevätpäiväntasausta on juuri takana, ja silloinhan yö ja päivä ovat yhtä pitkät.

Jos määrittelyillä jatketaan, niin pääsiäispäivä ajoittuu kevätpäivän tasauksen jälkeisen täydenkuun jälkeiseen sunnuntaihin. Joidenkin lähteiden mukaan suomen kieleen pääsiäissana on tullut Mikaen Agricolan keksimänä tar koittaen paastosta pääsemistä. Kullakin uskontokunnalla on omat tietyt pääsiäisenäikaan liittyvät tavat ja perinteet käytössä.

Perinteinen suomalaisten pääsiäisruoka on ollut mämmi. Mämmiastian nimenä rove on tunnettu. Se tehtiin ennen vanhaan tuohesta, mutta nyky-

ään malli on samantyyppinen, mutta aines nykyaikainen pahvinen tuote. Mämmin maku on jäänyt itselleni mieleen lapsuudesta, kun kotonani 1950-luvulla tuli kylään tuttu perhe kotoisin Virkkilän kylästä. Äiti oli tehnyt leivinuunissa mämmiä, jota nautittiin sirottelemalla karkeaa hienosokeria pintaan ja kaatamalla oikeaa kotona lypettyä lehmänmaitoa päälle. Taisi siinä olla myös kermaakin tarjolla.

Kirkollisista pyhistä joulun jälkeen pääsiäiseen liittyvät palmusunnuntai, kiirastorstai ja kaksi pääsiäispyhää olivat pikkupojasta toisaalta hauskoja aikoja ja toisaalta kovin pitkästyttävää aikaa. Sai riehakoida, mutta piti olla myös paikoillaan hiljaa ainakin meillä kotona. Tutkiessani viime vuosisadan alkuvuosikymmenien tapaa elää, niin kaksijakoista elämää silloinkin elettiin. Kirkolliset toimitukset pitivät jalat maassa ja harras uskonnollinen ilmapiiri ohjasi seurakuntalaisten elämää. Pyhien jälkeen Vuoksella kuten naapuripiitäjienkin puolella oli monenlaista tilaisuutta tarjolla. Oli näytelmiä ja iltamia lottien, nuorisoseurojen, VPK:n tai muun yhdistyksen järjestäminä.

Ne olivat aikoja, jotka ovat jääneet pysyvästi mieleen.

Yhdelle sanonnalle en ole oikein keksinyt selitystä enkä kytkeä pääsiäiseen. Jos sinulle sanotaan; olet aika mämmikoura – mitä itse ajattelet siinä tilanteessa?

Muuttolinnut ovat tulleet kottaraisen ilmestyessä Tampereelle talvisodan päättymispäivänä 13.3. Aikaisemmin kuin monena edellisenä vuotena. Heiläkin on polte palata entisille kotikonnuille, heti kun se on mahdollista!

Taisto Virkki

Sammalein koristeltu munanmuotoinen kivi keväturon penkalla Tammelassa.

Hanki Vuoksela-tuotteita

SOTIEMME VUOKSELA matrikkeli (uutuus)	35,-
Vuoksela pitäjähistoriikki	25,-
Vuokselan kylät ja asukkaat	15,-
VUOKSELAA KUVINA OSAT I JA II	25,-
/kpl	
Vuoksela vaakuna - pöytästandaardi	25,-
Elämää Vuoksella niteet I ja II	5,-/kpl
Vuoksela-aiheinen postikorttisarja/	
8 kpl erilaista	4,-/sarja
Hintoihin lisätään postikulut.	

Tilaukset:

**Laila Saario puh. 03-5343240, tai 040-5860691,
taistosaaario@netti.fi**

Vuoksela-sarja jatkuu

Opettaja – ja monen muun alan taitaja Leander (Lenno) Lehmusvuori

Sarjassa on aiemmin esitelty ”Kunnanisa” Matti Romu ja ”Päämartta” Helena Virkki.

Vuorossa on nyt Leander (Lenno) Lehmusvuori, joka syntyi Mäntsälässä 25.4.1881. Hän valmistui opettajaksi Jyväskylässä vuonna 1905 ja tuli saman vuoden syksyllä Sakkolaan Räihärannan koulun opettajaksi. Koulu oli perustettu jo vuonna 1881. Se oli myöhemmin itsenäistyneen Vuokselan kunnan ensimmäinen kansakoulu. Lehmusvuori toimi koulun opettajana Vuoksella 36 vuoden ajan ja samalla Vuokselan opettajayhdistyksen puheenjohtajan tehtävissä. Sotien ajan hän toimi opettajana eri pitäjissä ja Vuoksellaakin vielä vuosina 1942–44. Kaiken kaikkiaan opettajan tehtävissä hän toimi elämänsä aikana kaikkiaan 44 vuotta.

Harrastuksien monet muodot

Varsinaisen elämäntehtävänsä ohella hänellä riitti aikaa, innostusta ja voimia mitä erilaisempien tehtävien hoitamiseen ja moninaisiin harrastuksiin.

Paikkakunnalle oli jo 1800-luvun loppupuolella perustettu torvisoittokunta. Musiikkimiehenä opettaja Lehmusvuori tuli innostuneena mukaan ja toimi vuosikymmenien ajan soittokunnan johtajana.

Nuorisoseura sai hänestä innokkaan tekijän. Hän johti perustamaansa seka-kuoroa ja voimisteluseuraa, joiden harjoituspaikkana oli luonnollisesti Räihärannan koulu. Hänen ansiokseen on katsottava myös Noisniemen nuorisoseuratalon ripeä valmistuminen.

Nuorisoseuratyössä hän oli jatkuvasti mukana, mutta tultuaan valituksi Vuokselan Suojeluskunnan paikallispäälliköksi vuonna 1921, hän suurena isänmaan ystävänä tunsikin omakseen tämän tehtävän. Tehtävää kesti yli kaksi vuosikymmentä. Tänä aikana hän johti perustamaansa Lotta- ja suojeluskun-

Lenno ja Aino Lehmusvuori.

takuoroa, joka esiintyi eri juhlatilaisuuksissa koko sen toiminnan ajan. Juhlien ja iltamien samoin kuin muittenkin suojeluskunnan tilaisuuksien valmisteluissa hänellä oli keskeinen rooli. Monen kuulijan muistiin jäivät hänen pitämänsä juhlapuheet. Hän otti osaa vapaus- ja talvisotaan.

Seurakunnallinen ja muu toiminta

Vuokselan nuoren seurakunnan työssä hän oli mukana toimien kanttorina vuosina 1923–32 ja johtaen myös kirkkokuoroa. Tapahtuipa joskus niinkin, että seurakunnan papin estyneenä ollessa hän jopa saarnasikin. Hänen kanttorina ollessaan valmistui Vuokselan uusi kirkko. Sen eri rakennusvaiheita hän seurasi kiinnostuneena. Väliaikaisen kirkon pikku-urkujen jälkeen hän uuden kirkon valmistuttua soitteli suureksi nautinnokseen uusilla uruilla.

Hän toimi myös kirkkohallintokunnan ja –valtuuston jäsenenä.

Kunnallisissa tehtävissä hänet valittiin kunnanvaltuustoon, sekä hoitaen lisäksi pitkähkön ajan asutuslautakunnan puheenjohtajan tointa. Hän toimi

kunnan tilintarkastajana sekä kouluvaliokunnan jäsenenä.

Edellä mainittujen toimien ohella hänellä oli monia omakohtaisia harrastuksia. Usein hän istahti pianonsa ääreen tai valitsi viulun tai muun soittimen ja soitti toisten tai omaksi iloksi. Toisin ajoin hän pistäytyi käsityöluokkaan, jossa valmistui taidokkaasti veistettyjä puuesineitä, joilla hän ilahdutti läheisiään ja ystäviään.

Useiden kesälomiensa aikana hän suoritti talojen ulko- ja sisämaalauksia. Kotona hänen siveltimensä jäljiltä syntyi öljyvärimaalauksia. Hänen muutamalla kynänvedolla valmistamansa henkilökuvat olivat mielenkiintoista katseltavaa.

Päivän moninaisten touhujen laannuttua hänen ajatuksensa askartelivat vielä tähtitaivaan äärettömyydessä. Tiedon täydennystä hän hankki tähtitieteellisestä kirjallisuudesta.

Hän oli tiedonhaluinen ja luki paljon saavuttaen muun muassa Pikku Jättiläisen kultaisen ansiomerkin tiedoiltaan.

Kotiseututyö oli hänellä lähellä sydäntä. Sotien jälkeen ryhdyttiin perus-

Räihärannan koulun kevätjuhla v. 1934. Takana opettaja Lenno Lehmusvuori.

tamaan pitäjaseuroja uusille asuinsijoille. Vuokselan Pitäjaseuran perustamisessa vuonna 1950 ja sen toiminnassa hän oli alusta alkaen mukana toimien vuosien ajan johtokunnan jäsenenä. Hän toimi myös Vuokselan historiatoimikunnan puheenjohtajana. Työn tuloksena syntyi Vuokselan pitäjähistoriikki vuonna 1955. Monimuotoisesta vuosikymmeniä jatkuneesta Vuokselaan kohdistuneesta elämäntyöstä ja entisen kotipitäjänsä muistojen vaalimisesta hänet valittiin seuran kunniajäseneksi vuonna 1958.

Elämän loppuvaiheet

Opettaja Lenno Lehmusvuori ja vaimonsa Aino (o. s. Tukia) olivat rakentaneet oma kodin sotien välillä Vuokselaan Vuoksen kauniille niemelle Räihärannan koulun läheisyyteen. Koti jäi sinne pakkoluovutetulle alueelle ja monien muuttojen jälkeen he asettuivat viettämään eläkepäiviään Vesilahden Valkkisiin,

Tutustuttuaan uuteen ympäristöön, hän sai mieluisan tehtävän, jota kesti hänen elämänsä iltaan asti. Hän herätti Valkkisissa eloon siellä aikaisemmin toimineen torvisoittokeuhkon ollen sen johtajana. Tyytyväisenä hän oli kertonut, miten jokaviikkoiset harjoitukset niitä edeltävine valmisteluineen sekä esiintymiset matkoineen, toivat vaihtelua

Paikallispäällikkö Lenno Lehmusvuori toimi myös suojeluskuntalaisten ja lottien kuoroharrastusten vetäjänä. Kuva 1930-luvulta.

hänen elämäänsä. Oli liikuttavaa katsella, kun hän nuorekkaana johti soittokeuhkuntaansa sen esiintyessä myös useissa Vuokselan pitäjäjuhlissa.

Ne jotka tunsivat opettaja Lehmusvuoren, ovat todenneet hänen olleen hyvä ihminen, luonteeltaan vaatimaton, iloinen ja huumorintajuinen sekä ystävänä ja työtoverina unohtumaton.

Hämäläisestä syntyperästään huolimatta opettaja Lehmusvuori oli mieleltään karjalainen. Väsymättä hän jaksoi työskennellä kannakselaisen kotiseu-

tunsa parhaaksi.

Opettaja Lehmusvuori kuoli Vesilahdella 13.11.1962 ja hänen viimeinen leposijansa on synnyinpitäjänsä Mäntsälän kirkkomaalla.

Koonnut

Taisto Virkki

LÄHDE: Vuoksela-Seuran arkisto

Kuussa esiintyvien henkilöiden osalta tunnistetiedot entiseen tapaan Virkin Taistolle. Tiedot tallennetaan Vuoksela-Seuran arkistotietoihin.

Toivo Virkin vaiherikkaat 90 vuotta

Toivo Pekka Virkki vietti 90-vuotispäiviään kotonaan Karkkilan Vaskijärvellä 22.2.2008. Toivo Virkki syntyi 22.2.1918 Vuoksen Päiväkiven kylässä, tarkemmin Virkkilässä, ja hänen vanhempansa olivat Teodor ja Helena Virkki. Viime lehdessä oli Toivon äitiä koskeva elämäkerronta, johon vielä voisi lisätä Helena Virkin toiminta Pohjoismaiden emäntäliiton puheenjohtajana, josta tunnustuksena hänelle oli luovutettu tehtävään liittyvä kaulaketju.

Toivo Virkin elämän vuosikymmenten helminauhaan on liittynyt useita ajanjaksoja, joista jokaisesta voisi laatia oman selostuksensa. Toivo Virkki meni avioon vuonna 1941 Wärtsilässä syntyneen Kerttu Kejosen kanssa.

Varhaisnuoruus Vuoksella ja talvisodan, välirauhan sekä jatkosodan ajat, sekä evakkoon joutuminen, uuden elämän aloittaminen ja erilaisten harrastus- sekä luottamustehtävien hoitaminen ohjasivat Toivo Virkin ja hänen perheensä elämää tulevana vuosikymmeninä.

Lehtolan tila Vuoksen Päiväkivesä oli sen ajan vertailuissa hyvin hoidettuna ja esikuvana laajalti tunnettu. Näissä oloissa Toivo juurtui maalaiselämään ja työn tekoon. Nuoruuden ajan haaveet ja suunnitelmat muuttuivat, kun alkoi ensin talvisota ja sitä välirauhan jälkeen seurannut jatkosota ja siellä kohdannut vakava haavoittuminen jatkohoitoineen.

Seuraavassa keskitytään talvi- ja jatkosodan aikaisiin kokemuksiin Toivon itsensä kertomana. Otteet ovat Toivo Virkin muistelmista, jotka kokonaisuudessaan on julkaistu Sotiemme Vuoksela-matrikelissa.

Talvisota Er P5-pataljoonassa - talvisotaan valmistautuminen ja sodan alkaminen

Pataljoonan komentaja oli majuri Väntinen; esikuntakomppania oli koottu valkjärveläisistä, 1.komppania oli myös valkjärveläisiä ja komppanianpäällikkönä toimi luutnantti Ahti, 2.komppania

Toivo Virkki syntymäpäivänä kotona otetussa kuvassa.

koostui vuokselaalaisista, 3.komppania oli vuoksenrantalaisia ja komppanianpäällikkönä oli Pentti Valkonen, konekiväärikomppania oli valkjärveläisiä.

Lokakuun 7.päivänä 1939 tuli kutsu saapua Valkjärven kasarmialueelle ja minun tehtävänä oli kirjata sinne saapuvien poikien nimet. 2.komppanian päällikkö oli luutnantti Palmroth eli nimimerkki Palle. Hän oli vain muutaman päivän siinä tehtävässä, kun hän siirtyi muuante ns. viihdytystehtäviin. Uudeksi komppanianpäälliköksi tuli JP 2 viestikomppanian päällikkö Yrjö Uimonen. Hänen tilalleen tuli komppanianpäälliköksi myöhemmin reservin luutnantti Pesonen Uimosen siirryttyä pataljoonan komentajaksi itärintamalle.

Itse sijoituin Er P5 2.komppaniaan, jonka päälliköksi tuli Käkisalimesta Waldhoffin tehtaalta luutnantti Ketunen, joka oli erittäin hyvä kaveri, mutta hän kaatui sodan alkuvaiheissa. Minusta tuli varajohtaja. 3.komppanian päällikkönä oli vänrikki Sutela ja hänen lähettinään oli Sulo Pulkki Päiväki-vestä. 4.Joukkueen johtajana oli eräs maanmittariluutnantti ja varajohtajana oli Eino Himanen. Joukkueenjohtaja oli mukavuutta harrastava ja kun Eikka oli sangen pätevä mies, niin se sanoi Ei-

kalle, että huushollaa vaan ja miehet tykkäsivät kovasti Eikasta. Eikkahan oli kova sotilas. Valkjärvellä se porukka koottiin ja aseistettiin. Ensiksi mentiin Valkjärven Nirkkolaan. Siitä sitten vähän ajan jälkeen Valkjärven ja Kivennan rajalle Lipolan ja Miettälän kylän väliin. Siellä oli Jukkosoja nimen oja, jonne ruvettiin kaivamaan asemia. Meidän takana oli Keisarinmäki, johon tuli äyräpäälaisten reservin tykistö. Itse jouduin 1,5 kilometriä eteenpäin Riekkilän ja Lipolan kylän välimaastoon alipuseerivartioon. Minulla oli johdettavana Kiurun Eikan pikakivääriryhmä.

Ryypön Veikko oli komppanian komentoryhmässä.

Asemissa oltiin sodan alkamiseen asti, jolloin ensimmäiset kranaatit saimme niskaamme. Meidän joukkueessa oli kauppias Tuomas Kekkonen, joka kaatui kranaatista heti. Meille tuli heti vartiossa klo 7 ikkunat sisään, kun ryssät vissii tiesivät vartion olemassaolon. Sen jälkeen pojat tulivat pois n. 900 metrin päässä sijainneesta vartiopai-kasta.

Rintamalinja vetäytyi lähiviikkoina Pasurinkankaan, Äyräpään maisemien kautta Muolaan kirkonmäelle.

Talvisodan loppuvaiheet ja välirauhan aika

Joulunaikaan 1940 joukkueemme siirrettiin länteen päin sijainneeseen Pellilä-nimiseen kylään ja sieltä takaisin Pasurinkankaalle. Helmikuun puolivälissä 1940 jouduimme lähtemään Salmenkitaan Äyräpäänjärven ja tien väliseen maastoon. Vihollisen kanssa taisteluissa kaatui monia ystäviäni muun muassa Pölläkkälästä Saarimäen nuorin poika.

Pari viikkoa puolustimme asemiamme kunnes tuli käsky siirtyä Kuparsaareen, jossa olimme talvisodan loppuun saakka. Vetäytyminen uudelle rajalle tapahtui noin seitsemän kilometrin päivävauhdilla länttä kohti. Yksi yö majoituttiin Kuukaupin sillan kupeella olevassa kirjailija Kerstin Bergroten huvilassa. Vetäytyminen jatkui Jääsken pitäjän Kuurman kylän liepeille, jossa oli uuden rajan puomin paikka.

Sain komennuksen mennä Niinisaloon RUK:hon. Siellä piti olla 29.päivänä maaliskuuta 1940. Koulutuksen jälkeen minut komennettiin Pohjois-Karjalaan Ylämylly-nimisessä paikassa sijainneeseen ryhmään. Paikka on tullut tutuksi myöhemmin Väinö Linnan "Tuntemattoman sotilaan"-kirjasta. Itse oli silloin vielä reserviläisten kirjoissa. Sieltä siirryttiin Tohmajärvelle. Kesällä reserviläiset vapautettiin palveluksesta. Eduskunnan päättäessä asevelvollisuusajan pidentämisestä kahteen vuoteen, palkattiin 1000 ylimääräistä upseeria lisää ja niin päätin jäädä "palkkasoturiksi" 8.Prikaatiin heinäkuun alusta 1940.

Jatkosota

Liikekannallepanon yhteydessä meitä vakinaisessa palveluksessa olevista upseereista lähetettiin 11.divisioonan reservistä perustettavaan rykmenttiin. Itse jouduin JR 50, jossa yksi pataljoona oli saarijärveläisiä, yksi pataljoona viitasaarelaisia ja minä sijoitin pataljoonaan, joka oli koottu suolahtilaisista. Meidät siirrettiin ennen jatkosodan alkua Outokummun lähelle, missä sain oudon käskyn divisioonan taholta. Tehtävänä oli mennä tutkimaan Wärtsilän maisemia ja yli rajankin sain mennä. Tehtäviin kuului selvittää, millaiset asemat venäläisillä olivat Wärtsilässä.

Matkalla menin vielä muutamaa päivää aikaisemmin vihityn vaimoni kotitalon kautta, jonka vieraskirjaan kirjoitin vielä kommenttini käynnistä.

Selvitysmatkani jälkeen vein divisioonan komentajalle peitepiirroksen, johon olin merkinnyt havaitsemiani kymmeniä konekivääriasemia ja muitakin sotilaallisia tietoja.

Jatkosota alkoi ja myöhemmin hyökkäysvaiheessa hyökkäysrintamamme kiersi Wärtsilän pohjoispuolitse perustuen aiemmin saatuihin venäläisten ryhmitystietoihin.

Rintaman edetessä hyökkäyskäsky annettiin 24.8.1941 tavoitteena vallata Kurmoilan kylä ja jatkaa hyökkäystä Jessoilan suuntaan. Komppaniat etenivät suunnitelman mukaan ja lähestyivät kylää pienehkön suoaukion reunassa. Edessä oli kylän harjanne, joka tiedustelun mukaan piti olla tyhjä vihollisista. Tiedustelussa ei oltu havaittu toista harjannetta takana, jossa vihollisia piileksi.

Suoaukion reunaan tullessa koko harjanteen leveydeltä kohtasi meitä kova tulitus. Suojaa ei ollut, vaan oli jatkettava hyökkäystä. Jossakin hyökkäyksen vaiheessa haavoituin päähäni. En menettänyt täysin tajuntaani, mutta sekavissa tunnetiloissa yritin suojautua.

Toivo Virkin lähetti antoi ensiapua ja hän itse käveli JSp:lle, jonne oli matkaa neljä kilometriä. Siitä alkoi pitkä sairaalakierros useine leikkauksineen. Jatkosodan aikana pääsin vielä toipumislomalla palaamaan kotiini Vuokselaan.

Evakkoon lähtö

Evakkoon lähtöhetkellä olin myös

toipumislomalla. Vein hevosella äitini Helena Virkin ja vaimoni Kertun Sairalan asemalle, josta he matkustivat junalla Wärtsilään vaimoni kotitalolle. Meillä oli kotona töissä viipurilainen 16-vuotias poika ja hänen kanssaan vein useita kertoja hevosilla tavaroita, mukana muun muassa 17 sikaa, Sairalan asemalle. Siellä oli lähdössä tyhjä tavarajuna, jossa oli mukana luutnantin arvoinen upseeri. Tiedustellessani sain tietää junan olevan lähdössä Ähtärin lähellä sijaitsevalle Inhan asemalle ammustäydennystä hakemaan. Sain tavaramme mukaan junaan ja matkalle lähti meiltä myös palvelustyttö, jolle annoin ohjeeksi sijoittaa tavarat Ähtärissä rautatien penkalle. Itse matkasin hevosella Wärtsilään ja toipumislomani päättyessä menin Jyväskylän lähellä sijaitsevaan Säynätsalon sotilassairaalaan. Sinne tuotiin kuitenkin haavoittuneita sotilaita koko ajan lisää ja minut siirrettiin muuanne jatkohoitoa saamaan.

Näin Toivo Virkki muisteli sotakokemuksiaan vuonna 2003.

Sodanjälkeisen elämän vaiheet ovat olleet kovan työn ja yrittämisen värittämiä. Niiden kertominen onkin sitten oman juttunsa arvoinen dokumentti.

Juhlapäivänään Toivo Virkki vastaanotti onnittelijoita jatkuvana jonona. Hyväntulisenä ja seurallisena hänellä oli kaikille jotain kerrottavaa. Monia heitä yhdisti vuosikymmenien tuttavuus aina nuoruusvuosilta saakka.

Olin mukana lämpimässä karjalahenkisessä tapahtumassa – kiitos vielä Toivolle, perheelle ja juhlassa mukana olleille.

Taisto Virkki

Vuoksela-Seura ry:n onnittelijat päivänsankarin seurassa. Vas. Taisto Virkki, Keijo Turkki, Toivo Virkki ja Veikko Juvonen

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

95 vuotta täytti 30.1.2008 Lempi Luukanen. Hän on syntynyt Sakkolan Peltäjärvellä, Vanhempansa olivat Maria ja Matti Nuora.

Naistenpäivänä täytti vuosia 70 veljeni Martti. Hän syntyi Vuoksen Uudessaakylässä, Selma ja Väinö Jantusen esikoisena. Kuvassa hän on vasemmalla, nuoremman Pauli-veljensä kanssa ja matkaa kuvanottohetkestä nykypäivään on tosiaan taittunut ja maisemat muuttuneet.

*Sekalaista, sekalaista, '
sekä hyvää että pahaa,
mutta ainapa koira vieköön,
hyvä täällä kuitenkin
päällimmäisenä keikkuu,
ja tämä elämän retkutus
käy laatuun,
käypä se.*

Joten mukavia vuosia eteenpäinkin toivottavat

Laila-sisko ja miehensä Taisto

KUOLLEITA

Anastasia Haikonen In Memoriam

Nainen kuunteli tykkien jyskettä Mikko Haikosen talon pihamaalla, Taipaleen kylässä, Metsäpirtin pitäjässä loppuvuonna 1939. Hän oli Väinö Haikosen vaimo Anastasia os. Sinjoi.

Tontilla odotti uuden talon rakennustarpeet, mutta niitä ei enää tarvittu. Kohta tuli hevosmies, ja Anastasia lapsineen, Hanna, Veikko ja Irma lähtivät evakkomatkalta kohti pohjoista. Mikko ei suostunut lähtemään, sanoi jäävänsä sikoja syöttämään. Naapurin isännän piti hakea hänet puoliväkisin pois.

Anastasian matka kulki mm. Juvan ja Heinäveden kautta Närpiöön. Siellä vierähtikin 5-6 vuotta, Kaskisten edustalla olevassa saarella. Siellä Väinö jatkoi kalastajan ammattiaan. Siellä syntyi Hannes (Hannu), perheen neljäs lapsi. Sieltä Anastasian (Nastin) matka jatkui Pyhärannan Kukolaan, josta perhe oli

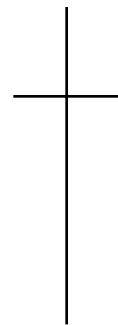
saanut siirtolaistilan, Koiviston.

Perheen viides lapsi Terttu syntyi. Anastasia piti erilaisia kotieläimiä sekä puutarhaa. Muutaman hehtaarin pelto-tilkkua myös viljeltiin. 50-luvun lopussa hänestä tuli leski ja kun kotitalo paloi salaman sytyttämänä 60-luvun puolivälissä hän muutti Raumalle.

Raumalla vierähtikin yli 40 vuotta eri puolilla kaupunkia. Hän oli innokas ja taitava käsitöiden tekijä. Syntyi virkatuista pöytäliinoja, päiväpeittoja sekä kanavatauluja suuret määrät yms.

Anastasia sopeutui hyvin uusiin asioihin, kuten vuonna 2002 käyttöönotettuun euroon. Terveyskin oli aika hyvä vielä, mutta muutaman vuoden kuluttua alkoi näkö huonontua, jolloin käsitöiden teko alkoi olla hankalaa. Tämä vaikutti henkiseen vireyteen. Kuitenkin 100-vuotisjuhlia vietettiin yli 50 vieraan voimin. Elämänhalu alkoi pikkuhiljaa hiipua ja syksy 2007 oli käännekohta. Muutaman kuukauden sairaalassaolon jälkeen vaipui Anastasia kuolonuneen 1.1.2008.

Hannu Haikonen

Rakkaamme
Selma Maria
KUISMA

s. 30.11.1919 Metsäpirtti
k. 9.2.2008 Tampere

Kaivaten
lapset ja lapsenlapset perh.
Kalervo
sisko ja veli perh.
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Kiitos Kaupin sairaalan 4 A:n henkilökunnalle äidin hyvästä hoidosta.

KUOLLEITA

Impi Ester Lahtisen muistolle

Äitimme Impi Ester o.s. Eeva sai kutsun tästä elämästä ikuisuuteen 25.09.2007 klo 13.30. Hän kuoli Mäntän sairaalassa oltuaan sairaalahoidossa viikon ajan.

Hautaan siunaaminen ja muistotilaisuus pidettiin, omaisten ja ystävien läsnäollessa, Oriveden kirkossa ja seurakuntakeskuksessa 20.10.2007.

Äitimme syntyi Sakkolan Vilakkalan kylässä 13.08.1920 sisarusparven nuorimmaisena. Hyvän kasvupohjan elämälleen hän sai karjalaisessa suurperheessä, johon kuuluivat vanhempien ja isovanhempien lisäksi veljet: Jalmari (1901-1952), Einari (1906-1968), Aadolf (1909-1991), Tauno (1912-1987) ja sisar Saima (1915-2005).

Kahdesti äitini joutui lähtemään evakkomatkalle rakkaalta synnyinseudulta koti-karjalasta. Samalla tuhoutui se vuosikymmenien työ, jota oli tehty siellä suvun ja ystävien parissa. Väli rauhan aikainen kotiinpaluun herättämä toivo ja jälleenrakentamisen ilo tuhoutuivat uuden sodan jaloissa. Jälleen oli jätettävä tuttu ja turvallinen koti ja suunnattava raskaalle evakkotielle uutta elin-tilaa etsimään.

Tutustuttuaan isäämme Kauko Nestori Lahtiseen alkoi äidillemme uusi elä-

mä perihämäläisessä Oriveden kunnassa. Avioliito solmittiin 1946, ja siitä alkaen hän teki raskasta työtä pikku tilan emäntänä karjaa hoitaen, maata ja puutarhaa viljellen yhdessä puolison kanssa. He jatkoivat sitä työtä, jota isämme isät olivat tehneet raivatessaan Pitkäjärven kylän, Viitaanlahden tilan korvesta pelloiksi.

Sotien jälkeen puutetta oli kaikesta. Äitimme peräänantamattoman työtarmon ja kekseliään, iloisien karjalaisuuteen avulla kaikesta silti selvittiin, niin että ruokaa, vaatteita ja muutakin tarpeellista riitti paitsi itselle, myös muille jaettavaksi.

Vanhemmillemme syntyi kuusi lasta, joille on taas siunaantunut 19 lastenlasta ja 5 lastenlastenlastakin.

Äitimme oli seurallinen karjalaisnainen, joka toimi moninaisissa seura- ja harrastustoiminnoissa, mm. martoissa ja maatalousnaisissa.

Seurakunnan toiminta oli aina ollut äidillemme sydämen asia. Hän oli pitkään kotikylämme pyhäkoulunopettajana ja kodissamme kokoontuivat usein erilaiset seurakunnan ryhmät. Voidaan sanoa, että seurakunta oli äidillemme kuin toinen koti. Hän oli mukana seurakunnan toiminnassa aina kuolemaansa asti. Uskomme, että usko Vapahtajaan kantoi hänet perille, taivaan kotiin asti.

Äitimme on aina ollut erityisen hyvä käsistään. Häneltä syntyivät makoiset ruuat, suussasulavat karjalanpiirakat ja muutkin leivonnaiset. Ompelutaito oli hänen ominta aluettaan, niin ettei lasten, sukulaisten tai tuttavien tarvinnut ilman kunnon vaatteita Impin luota lähteä. Vähistä tarpeistakin, usein vanhaa kierrättäen, syntyi aina käyttökelpoista päälle pantavaa. Vieraillekin ommeltiin, sikäli kuin aikaa muilta menoilta riitti.

Ompelamista ja leivontaa äiti jatkoi vielä isän kuoleman jälkeenkin niin kauan kuin terveys sen vain salli. Näistä utterien käsien antimista me äidin lapset, lastemme lapset ja heidän lapsensa olemme saaneet iloita äidin elinaikana. Nyt kuoleman jälkeenkin äidin muisto elää hänen käsiensä töitä katsellessa.

Kristillisessä toivossa uskomme, että äiti siellä perille päässeiden joukossa

edelleen muistaa rukouksen käsivarsin meitä matkalla olevia lapsiaan.

Veljemme Eskon ottaessa viljeltäväkseen kotitilamme vanhempamme siirtyivät asumaan Oriveden keskustan kerrostalokaksioon.

Kauko-isämme kuoli syksyllä 1990, minkä jälkeen äiti eli leskenä 17 vuotta.

Seurakunta, suku- ja karjaseurojen toiminnot olivat äidille rakkaita. Näissä samoin kuin suvun juhlissa äiti jaksoi olla innolla mukana vielä 85-vuotipäiviinsä asti. Kaikenlaisia juhla- ja merkkipäiviä äidillä oli useita jokaista vuotta kohden vielä sen jälkeenkin. Siitä piti huolen jälkeläiset neljässä polvessa. Olipa hän vielä mukana suuressa Oriveden seurakunnan tapahtumassa noin kuukautta ennen kuolemaansa.

Äitimme sai elää rikkaan elämän, jossa vaikeatkin asiat hän taisteli läpi iloisessa uskossa Vapahtajaan.

Hän on nyt voittajana perillä, elävien maassa.

Äitiä, mummoa ja isomummoa ilolla ja kaipauksella muistaen

Lapset Seppo, Auli, Eila, Esko, Marja-Leena ja Leila

Lastenlapset Samuel, Henna, Päivi, Matti, Eino, Anna, Mikko, Lea, Mirja, Suvi, Jenni, Atte, Antti, Jari, Lotta, Jussi, Janne, Joonas, ja Jenna.

Lastenlastenlapset Eero, Alisa, Luka, Lilja ja Jyri (synt. 30.09.2007).

Julkaisemme jokaisessa Suvannon Seudussa tietoja perhetapahtumista. Lähetä tiedot ja valokuva toimitukseen. Kysythän asianosaisilta luvan tietojen julkaisemiseen.

Matka Vienan Karjalaan – Repolaan ja Rukajärvelle 5.-8.8.2008

Kesän matkalla tutustumme Vienan Karjalaan – Rukajärven alueen sota-historiaan. Matkaamme Vesilahden Liikenteen bussilla ja käymme mm. Kiimas- ja Lietmajärvellä, Tiiksan lentotukikohdassa, Ontrosenvaaralla ja Omelian motilla. Tutustumme Kostamuksen rajakaupunkiin ja majoitumme myös yhden yön karjalaisperheissä Repolassa. Matkanjohtajana toimii kapteeni evp. Timo Karppinen, joka harrastaa sotahistoriaa ja on toiminut mm. Kainuun Prikaatin komendanttina. Kainuun Prikaati vaalii 14. divisioonan, Rukajärven suunnan perinteitä.

Matkan hinta 385,-/henkilö.

Varaukset:

Ryhmämatkatoimisto Resviaria Oy
Kuninkaankatu 36
Puh. 03 447 7070
info@resviaria.com

Valkjärvestäkin vireille oma kyläkirja

Tule mukaan Sakkolan Valkjärven kyläkirjan tekoon. Yhteydenotot:
Eero Kukko,
Pirttiniementie 3 A 3,
58175 Enonkoski
puh. 050 356 0865

Riiskan kyläkirjaan kootaan materiaalia, ota yhteyttä:

Maire Saarinen e. Lamppu,
puh. 044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen,
puh. 040 5646 275
Teuvo Kuparinen,
puh. 0400 612 347

Paukkujen sukuseura järjestää 28.6.-1.7.2008 sukumatkan

Karjalan kannakselle, Sakkolaan, Metsäpirttiin, Rautuun ja mahdollisesti ympäristökuntiin, mikäli jonkun juuret ovat sieltä.

Tavoitteena on järjestää kaikille mahdollisuus tutustua suvun entisiin asuinsijoihin.

Ohjelma määräytyy osanottajien toiveiden mukaan.

Matkalle voi ilmoittautua muitakin kuin Paukun sukuun kuuluvia, mutta matka tehdään Paukkujen ehdoilla.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen sukutoimikunnan puheenjohtaja
Hannu J. Paukku, Harjatie 5,
32210 LOIMAA, GSM 0500-741296,
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sukuseura Vilakkalan Eevat

kokoontuu vuosittaiseen sukukokoukseen Orivedelle toukokuun 25. päivänä 2008. Ohjelmassa on jumalanpalvelus klo 10 Oriveden kaarikirkossa, sen jälkeen kunniakäynti Karjalaan jääneiden muistomerkillä. Kirkosta siirrytään vanhusten palvelutalolle kokoukseen ja ruokailuun. Palvelutalon osoite on Särkantie 10. Ruokailun jälkeen pidetään sukuseuran kokous. Kokous alkanee noin klo 12-13. Kokouksen lomassa karjalaisia yhteislauluja. Kokouksen jälkeen on mahdollisuus seurata kyykän näytösottelua.

Sukuneuvosto toivottaa kaikki Vilakkalan Eevat tervetulleiksi Orivedelle!

Pyydän ennakoilmoittautumisia ruokailijamäärän selvittämiseksi, puhelimitse 0400-798428 tai sähköpostilla pekka.kajarinne@elisanet.fi viimeistään 18.5.2008 mennessä.

Kutsumme Sakkolan Kirkonkylän koulupiiriläisiä

käsittäen Kirkonkylän, Karholan, Luprikkalan ja Sipilänmäen

kirjantekotalkoisiin, kirjoittamaan ja keräämään kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. kyläkirjaa varten.

Lisätietoja:

Antti Hynnä, Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto, Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341, leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koironen, Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koironen@uta.fi

Matti Naskali, Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902, matti.naskali@mknpalv.inet.fi

MATKATARJONTAAMME VUONNA 2008 -
www.vesilahdenliikenne.fi

17. - 19.4.2008 TARTTO - MAAMESS 2008-MESSUT

- Monipuoliset maaseutumessut Tarton messukeskuksessa
- Hotellimajoitus puolihoitolla
- Hinta: 195 €/hlö

10. - 14.7.2008 MATKA AUNUKSEEN

- Lähde mukaan tutustumaan Aunuksen Karjalaan; sen sotahistoriaan sekä aitoihin karjalaishuoneisiin
- Hotellimajoitus (yksi yö Petroskoissa, kolme Aunuksessa)

17. - 20.7.2008 MATKA SAKKOLAAN

- Neljän päivän mittainen matka Sakkolaan, jonka aikana kiertelemme sekä Suvannon etelä- että pohjoispuolella
- Majoittuminen Kiviniemessä Htl Losevskayan uusituissa huoneissa.
- Hinta: 335 €/hlö. - Mahdollisuus myös Konevitsan päiväretkeen.

5. - 8.8.2008 MATKA VIENAN KARJALAAN

- Lähde bussimme kyydissä ainutlaatuiselle matkalle Vienan Karjalaan; Repolaan ja Rukajärvelle.
- Tämä matka toteutetaan yhteistyössä Resviaria Oy:n kanssa.

16. - 17.8.2008 MATKA SALPALINJALLE

- Tutustumme Suomen puolella sijaitsevaan Salpalinjaan ja moniin sen varrella oleviin muihin nähtävyyksiin.
- Vietämme kaksi mielenkiintoista retkipäivää Suomen itärajan tuntumassa. Yön vietämme Imatralla.

Tarkemmat matkaohjelmat, muut lisätiedot ja ilmoittautumiset:

Vesilahden Liikenne

Myllytie 58, 37370 NARVA
 p. (03) 373 7300,
 040 716 6170
 info@vesilahdenliikenne.net

**VILAKKALAN,
 PETÄJÄRVEN ja
 LAPINLAHDEN
 KYLÄKIRJAT**

Hinnat 30 euroa kpl +
 postituskulut.

Tilauksia vastaanottavat:
 Marjo Ristilä-Toikka
 p. 040 730 2622,
 marjo.ristila-
 toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai
 040 - 707 6164
 aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
 Sakkola-Säätiön
 tuotteet: vaakuna,
 kirjallisuus, tekstiilit

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.
 Julkaisija: Sakkola-Säätiö Kirjapaino: Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
 Rautasementtie 375,
 37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
 Puhelin 040 730 2622
 tai (03) 374 8 448
 marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
 puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
 ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
 p. 03 - 363 1750, 0400-576722
 taisto.virkki@luukku.com

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU
 Puh. 367 6100

**SUVANNON
 & SEUTU &**

TILAA SINÄKIN
 OMASI!

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

**www.
vuoksela-seura.fi**

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Helka Korpela, sihteeri
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040 565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720

Anja Paksu
Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh.joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Yrjö Koskinen
p. 040 5784 724
yv.koskinen@luukku.com

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaaio@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152